

***OSNUTEK STRATEGIJE
PROSTORSKEGA RAZVOJA
OBČINE SEMIČ (SPRO),***

**NA OSNUTEK JE MOŽNO PODATI VSEBINSKE PREDLOGE
IN PRIPOMBE, KATERE SPOROČITE OSEBNO ALI PO
POŠTI NA NASLOV:**

OBČINA SEMIČ, ŠTEFANOV TRG 9, 8333 SEMIČ

tel. 07/35 65 352

OZ. NA ELEKTRONSKI NASLOV:

bostjan.ogulin@semic.si ali

obcina.semic@siol.net.

STRATEGIJA PROSTORSKEGA RAZVOJA OBČINE SEMIČ

1. IZHODIŠČA IN CILJI PROSTORSKEGA RAZVOJA OBČINE

Strategija prostorskega razvoja občine (SPRO) Semič je temeljna pravna podlaga za usklajevanje razvojnih in varstvenih potreb za doseganje ciljev vzdržnega prostorskega razvoja na celotnem območju občine ter usmerjanje pobud in interesov za uresničevanje ciljev prostorskega razvoja občine Semič. Hkrati je podlaga za pripravo podrobnejših prostorskih izvedbenih načrtov.

Izhodišča za načrtovanje nadaljnjega prostorskega razvoja občine Semič so:

- skladnost s prostorskimi cilji in zasnovami, kot jih določata Strategija prostorskega razvoja Slovenije in s Prostorski red Slovenije in z mednarodnimi izhodišči na področju trajnostnega razvoja, katerega temelj je medsebojno povezovanje in usklajevanje gospodarskega, prostorskega, družbenega razvoja ter varstva okolja,
- temeljne značilnosti naravnih in ustvarjenih razmer na območju občine,
- ugotovitve o stanju in težnjah ter razvojnih pobudah in razvojnih možnostih na območju občine.

Vizija prostorskega razvoja občine Semič je ustvariti takšne razmere v prostoru, ki bodo omogočile krepitev vloge in položaja občine v Beli krajini in v nacionalnem okviru. Občina Semič bo z uveljavljanjem načel trajnostnega razvoja, zagotavljala usklajen in uravnotežen prostorski razvoji občine, ki bo omogočil uresničevanje razvojnih pobud in ob tem ohranil naravne kakovosti in kakovosti bivalnega okolja ter zagotovil povečanje prepoznavnosti območja občine v slovenskem in širšem prostoru. Prostorski in družbeni razvoj občine mora omogočiti pogoje, da se naravni prirast prebivalstva zadrži v okviru občine.

Cilji, ki jih bo občina Semič zagotavljala v svojem nadaljnjem prostorskem razvoju, so:

- a) **uravnotežen prostorski razvoj naselij, glede na njihovo vlogo v omrežju naselij**, kar se zagotavlja z ustreznimi prostorskimi možnostmi za razvoj stanovanj ter gospodarskih in družbenih dejavnosti v naseljih glede na njihov pomen v omrežju naselij, z zagotavljanjem prostorskih možnosti za širitev naselij in z ustreznim opremljanjem z gospodarsko javno infrastrukturo,
- b) **ohranjanje vitalnosti in privlačnosti podeželja**, kar se zagotavlja s spodbujanjem gospodarskih dejavnosti, ki v povezavi s kmetijstvom in gozdarstvom omogoča ohranjanje poseljenosti in vitalnosti podeželja ter s tem prispevajo k visoki kvaliteti, prepoznavnosti in doživljajski privlačnosti naravne in kulturne krajine,
- c) **izboljšanje prometne povezanosti s sosednjimi območji ter dostopnosti in prometne opremljenosti naselij, gospodarskih con in turističnih območij**, kar se zagotavlja z izgradnjo novih in s prenovami obstoječih prometnic (cest, železniške proge, poti, kolesarskih poti, z zagotavljanjem ustreznih prometnih ureditev v naseljih za povečanje prometne varnosti in za potrebe javnega potniškega prometa),
- d) **ustrezno energetska ter komunalno opremljenost naselij, gospodarskih con in turističnih območij**, kar se zagotavlja s postopnim opremljanjem s prioriteta in faznostjo glede na njihovo vlogo in pomen v omrežju naselij (zankanje elektroenergetskega omrežja, izboljšava telekomunikacij, izgradnja plinovoda, kanalizacijskih omrežij s čistilnimi napravami ter vodovod),
- e) **ohranjanje prepoznavnosti prostora**, kar se zagotavlja z usmerjanjem novogradenj predvsem v obstoječa naselja in s sanacijo območij razpršene poselitve ter drugih razvrednotenih območij, s pazljivim umeščanjem novih ureditev in objektov v krajino in z

- ohranjanjem primarne rabe prostora ter prvin krajinske prepoznavnosti, predvsem vrtač, strukturiranosti kmetijskih zemljišč, steljnikov in obvodnih prostorov,
- f) **ohranjanje naravnih kakovosti**, kar se zagotavlja z usmerjanjem novogradenj predvsem v obstoječa naselja, tudi v odmaknjena naselja in s sanacijo razvrednotenih območij ter s pazljivim umeščanjem ureditev in objektov v naravno okolje;
 - g) **razvoj turističnih in prostočasnih dejavnosti kot enega pomembnejših razvojnih programov**, kar se zagotavlja z zagotavljanjem prostorskih možnosti za novogradnje in za širitev obstoječih turističnih ureditev ter z navezovanjem turističnih programov na kmetijsko dejavnost in na ohranjanje narave ter varstvo kulturne dediščine.

2. ZASNOVA RAZMESTITVE DEJAVNOSTI V PROSTORU S PRIORITETAMI IN USMERITVAMI ZA DOSEGO CILJEV PROSTORSKEGA RAZVOJA OBČINE

Občina Semič (v nadaljevanju: občina) bo nadaljnji prostorski razvoj gradila na usklajenih pristopih ohranjanja in varovanja obstoječih kakovosti, prenove in revitalizacije opuščeni in razvrednotenih območij ter krepitev nezadostno razvitih funkcij in kakovosti, vse ob dejavnem sodelovanju vseh pomembnih nosilcev urejanja prostora in povezanih resorjev.

2.1 Zasnova razmestitve dejavnosti v prostoru

Občina bo spodbujala policentrični razvoj poselitve, pri čemer bo imel Semič kot pomembno lokalno središče Bele krajine in kot občinsko središče, poudarjeno vlogo, ki se bo odražala z razmeščanjem centralnih funkcij, družbenih in gospodarskih dejavnosti in stanovanj ter z zagotavljanjem prometne dostopnosti in povezovanjem z drugimi občinskimi in regionalnimi središči ter z opremljanjem z gospodarsko javno infrastrukturo. Hkrati se bodo kot pomembnejša lokalna središča razvijali Črešnjevce, Stranska vas in Štrekljavec ter Črmošnjice in Rožni dol.

Razvoj gospodarskih dejavnosti bo občina zagotavljala na območjih, ki glede na prostorske potencialne in omejitve obstajajo prostorske možnosti zanje, vključno s prometno in drugo javno infrastrukturo ali možnostjo za komunalno opremljanje. Pri umeščanju in razvoju gospodarskih dejavnosti bo občina upoštevala tudi njihovo združljivost z drugimi dejavnostmi in rabami prostora.

Občina bo zagotavljala prostorske možnosti za gradnjo zadostnega števila in različnih tipov in velikosti **stanovanj** predvsem v Semiču in lokalnih središčih ter drugih pomembnejših naseljih, načrtovala pa bo tudi zagotovitve in zaokrožitve poselitvenih območij ter širitve naselij za stanovanja. V ostalih naseljih bo spodbujala novogradnje stanovanj predvsem za potrebe lokalnega prebivalstva. Pri tem bo upoštevala merila za kakovostno bivanje, kot so osončenost, ustrezne reliefne razmere, neonesnaženo okolje, dostopnost do osrednjih in družbenih dejavnosti, javni promet, infrastrukturno opremljenost ter združljivost z drugimi dejavnostmi. Pri določanju zemljišč za gradnjo stanovanj bo zagotavljala racionalno rabo prostora, varčevanje z energijo in materialnimi sredstvi in stanovanjsko gradnjo usmerjala v območja, kjer je mogoče ob razmeroma nizkih stroških zagotavljati ustrezno komunalno opremljanje ter dostopnost.

Občina bo omejevala nadaljnjo **razpršeno gradnjo** z omejevanjem poselitve zunaj naselij in na vinogradniških območjih z opredelitvijo novih, prostorsko utemeljenih in okoljsko sprejemljivih območij za gradnjo.

Občina bo spodbujala revitalizacijo **opuščenih kočevarskih vasi** na obrobju Kočevskega Roga predvsem za potrebe turističnega razvoja, v manjši meri tudi za razvoj kmetijstva.

Razvoj **oskrbnih in storitvenih dejavnosti ter družbenih dejavnosti** bo občina usmerjala na funkcionalno zaokrožena območja v Semiču, v manjšem obsegu pa tudi v pomembnejša lokalna središča Črešnjevec, Stransko vas, Štrekljevec, Črmošnjice in Rožni Dol, ter z izborom ustreznih zemljišč za posamezno dejavnost zagotavljala ustrezno dostopnost. Občina bo ohranjala in prenavljala obstoječe in spodbujala nove ureditve za te dejavnosti, s ciljem dosegati visoko kakovost oskrbe prebivalcev v občini. Omrežje bo potrebno dopolnjevati glede na demografska gibanja in dostopnost. Pri tem bo spodbujala umeščanje teh dejavnosti v opuščene kmetijske in druge objekte.

Občina bo ohranjala potencialne za **razvoj turizma in pristočasnih dejavnosti** ter dopolnjevala turistično rekreacijsko infrastrukturo v smislu kakovosti in raznovrstnosti ponudbe. Spodbujala bo razvoj tržnih niš v okviru razvoja kmetijstva in dopolnilnih dejavnosti na podeželju in v okviru prizadevanj za ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine. Zaradi obsežnih območij ohranjene narave bo razvijala različne oblike mehkega turizma, ki omogoča izpolnjevanje zastavljenih ciljev za ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine (pohodništvo, kolesarjenje, golf, lov, vinogradniški turizem, zimski turizem, konjenišтво, ogled spomenikov, npr. kočevarske vasi, naselja, izvir Krupe, ter izjemne krajine ipd.). Pri načrtovanju različnih vrst in oblik turističnih in pristočasnih dejavnosti se upoštevajo varstveni režimi v prostoru, prepoznavne naravne in ustvarjene kakovosti krajine, obstoječe turistične in rekreacijske ureditve ter varstvo virov za razvoj drugih dejavnosti v prostoru.

Občina bo razvijala **gospodarsko javno infrastrukturo**, tako da bodo zagotovljene trajna, kakovostna in zadostna komunalna oskrba ter dostopnost, možnosti za uravnotežen družbeni in prostorski razvoj ter možnosti za postopno izenačevanje nivoja uslug in komunalnega standarda med naselji. Hkrati bo zagotavljala razumne cene za komunalne storitve, ustrezno cenovno politika ter racionalno porabo sredstev in dela za optimalno oskrbo potrošnikov.

Na področju **komunalne in energetske infrastrukture** bo občina zagotavljala komunalno opremljenost območij tako, da bodo omogočeni ustrezni bivanjski standardi in varstvo okolja ter nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj. V ta namen bo razvijala to dejavnost v organizacijskem in upravljalnem smislu, zagotavljala bo ustrezno kakovost in zmogljivost sistema ter širitev omrežij, objektov in naprav komunalne in energetske javne infrastrukture na vsa poselitvena območja v skladu s potrebami in zakonskimi zahtevami.

Občina bo zagotavljala stalno in kakovostno **oskrbo s pitno vodo** tako, da bo pri svojem razvoju ščitila vse vodne vire in izvajala gradnjo novih ter prenovo obstoječih delov vodovodnega sistema. Pri tem se bo vključevala v medobčinski projekt Belokranjski vodovod in zagotovila oskrbo z vodo v vseh naseljih v občini in turistično-rekreacijskih območjih. Občina bo **dogradila centralne sisteme odvajanja in čiščenja odpadne vode** v Semiču in Črmošnjicah, postopoma bo zagotovila nove kanalizacijske sisteme z lokalnimi čistilnimi napravami v vseh drugih naseljih, zlasti pa na vodovarstvenih območjih ter nadzorovala individualno odvajanje in čiščenje odpadne vode.

Ravnanje za odpadki bo v občini urejeno v okviru CEROD, kamor se bodo odvažali komunalni odpadki, ki se bodo zbirali v zbirnih centrih za odpadke, ob uveljavljanju sistema ekoloških otokov v celotni občini. Pri sistemu ravnanja z odpadki je treba izvajati ločeno zbiranje odpadkov na izvoru z načelom sekundarnih surovin in zmanjševanja količine odpadkov.

Na področju **energetske oskrbe** občine bo občina zagotavljala dolgoročno in kakovostno oskrbo z energijo, predvsem z električno energijo in zemeljskim plinom, ter zagotovila učinkovito in racionalno rabo energije na celotnem območju občine. Obnovljivi viri, predvsem lesna biomasa, se bodo uporabljali na območjih, kjer bo možno zagotavljati ustrezne gospodarske učinke. Vzpodbujala se bo uporaba alternativnih obnovljivih energetske virov tako, da bo prostorsko integrirana in da z njo ne bodo povzročeni negativni vplivi na okolje (male hidroelektrarne v mlinih na Krupi, Divjem potoku in Črmošnjičici).

Občina bo razvijala **prometno in telekomunikacijsko infrastrukturo** in tako v prihodnje omogočala hitrejšo prometno dostopnost in z razvojem novih telekomunikacijskih tehnologij omogočala dostopnost do informacij in storitev na daljavo. S tem bo preprečevala nastajanje in širjenje manj razvitih območij, predvsem obrobja občine.

Na področju telekomunikacijske infrastrukture je treba zagotoviti razvoj omrežja za vsa naselja v občini tako, da bo omogočena priključitev vseh objektov na kabelska telekomunikacijska omrežja. Z razvojem brezžičnih povezav je treba zagotoviti ustrezno umeščanje oddajnikov v prostor, pri čemer je treba poiskati optimalno varianto s sodelovanjem prebivalstva in stroke, zagotavljati minimalno vidno izpostavljenost in združevanje, da bo gostota oddajnikov čim manjša.

Površine za razvoj **kmetijstva in gozdarstva** se bodo ohranjale v sedanjem obsegu, na območjih zaraščanja kmetijskih površin pa se bo vzpodbujala ponovna kmetijska raba tal. Intenzivnost kmetijske obdelave bo različna in prilagojena pridelovalnemu potencialu posameznih območij in omejitvenim dejavnikom, ki izhajajo iz ciljev za ohranjanja narave, kulturne dediščine, vodnih virov, prepoznavnosti prostora in zdravega bivalnega okolja.

Kmetijstvo se bo razvijalo povsod, kjer so ustrezni naravni in drug pogoji. Intenzivnejša kmetijska raba se lahko izvaja predvsem na ravninskih predelih občine. Na drugih območjih so v ospredju druge funkcije kmetijstva, ki omogočajo ohranjanje kulturne krajine oziroma prepoznavnosti, ohranjanje poseljenosti, razvoj turizma in rekreacije (vinogradniška območja in travnati svet Kočevskega Roga). Zaraščanje kmetijskih zemljišč se bo ustavljalo s spodbujanjem kmetovanja zlasti na območjih vrednejše tradicionalne kulturne krajine osrednjega dela občine, Črmošnjiške in Rožendolske doline ter na vinogradniških območjih.

Gozdovi se ohranjajo kot naravni vir in naravno bogastvo, zagotavlja se sonaravno gospodarjenje z gozdom, s čimer se bodo ob nadaljnjem gospodarskem izkoriščanju gozda uresničevali tudi cilji ohranjanja narave in rekreacije v naravnem okolju.

(8) Pridobivanje **mineralnih surovin** je usmerjeno na obstoječe kope, kjer bo treba izvajati sprotno sanacijo in zagotoviti končno sanacijo na podlagi sanacijskih načrtov in rekultivacijo v primarno oziroma drugo rabo (npr. gozd). Občina bo spodbujala postopno opuščanje obstoječih kopov, njihovo sanacijo in rekultivacijo zaradi možnih vplivov pridobivanja na vodne vire. Spodbujala bo tudi raziskave novih nahajališč mineralnih surovin, zlasti marmorja, ter odpiranje novih kopov kot nadomestilo za opustitev obstoječih kopov.

2.2. Prioritete in usmeritve za doseg ciljev prostorskega razvoja občine

2.2.1 Prioritete v usmerjanju prostorskega razvoja občine

Na **osrednjem delu občine**, ki zajema osrednji del belokranjskega ravnika s Semičem se zagotavljajo razvojne možnosti za prenovo ter širitev naselij in predvsem za gradnjo stanovanj in gospodarskih con ter objektov za družbene dejavnosti, pri čemer ima prednost kompleksna gradnja. Zagotovi se razvoj Semiča kot občinskega središča, z zadostnimi površinami za gradnjo in prometnimi ter komunalnimi in energetskega zmogljivostmi za razvoj gospodarskih in družbenih dejavnosti ter stanovanj. Z izgradnjo novih in posodobitvami obstoječih prometnic se zagotovijo boljše navezave na Novo mesto in ter Črnomelj, Metliko in Hrvaško (3. razvojna os, cesta Ivančna Gorica - Črnomelj - Vinica; železniška proga Novo mesto – Metlika). Zagotovijo se nove površine za različne oblike predvsem kompleksne stanovanjske gradnje in urejanje odprtih površin kot integralnega dela urbane strukture in kakovostnega bivalnega okolja. Na podeželju, zlasti na vinogradniških območjih se preprečujejo nadaljnje razpršene gradnje z usmerjanjem novogradenj v območja naselij in na njihova obrobja, zagotovi pa se višja stopnja komunalne opremljenosti v naseljih in zaselkih. Izjema so zaokroževanja in dopolnjevanja obstoječe pozidave ob lokalnih cestah, kjer že sedaj prevladuje stanovanjska gradnja in so ustrezno komunalno opremljena. Spodbuja se razvoj kmetijstva v povezovanju z razvojem turizma in priložnostnih dejavnosti ter usmerja tudi v ekološke oblike kmetijske pridelave, oživitve prepoznanih domačih obrti. Na gozdnih območjih se še naprej uveljavlja gozdarstvo, ki zagotavlja ohranjanje naravnih kakovosti in struktura kulturne krajine ter druge prvine prepoznanih tega območja. Le izjemoma je dopustna krčitev gozda za razvoj poselitve, če v bližini ni drugih, ustrežnejših možnosti.

Za naselja na **severnem delu občine in v Rožendolski dolini** je predviden zadržan prostorski razvoj tako, da se z različnimi stimulacijskimi ukrepi prepreči praznjenje že tako redko poseljenih območij. Zato je potrebno v Rožnem Dolu posebno pozornost posvetiti krepitvi oskrbnih in storitvenih dejavnosti in s tem omogočiti oblikovanje manjšega lokalnega centra ter razvoj turizma, na celotnem območju pa zagotavljati povečanje komunalne opremljenosti in izboljšanje dostopnosti.

V **Črmošnjiški dolini** se zagotavlja intenzivnejši prostorski razvoj s poudarkom na ohranjanju naselij in povečanju njihove dostopnosti in možnosti za prenovo in širitev. Poveča se stopnja komunalne opremljenosti naselij in turističnih točk. Intenzivnejši razvoj se usmerja v razvoj zimsko letnega turističnega centra, v revitalizacijo določenih kočevarskih vasi na obrobju Roga za potrebe turizma ter v Črmošnjice in Srednjo vas kot močnega turističnega centra (v povezavi z zdraviliškim turizmom v Dolenjskih Toplicah) s krepitvijo vseh oblik prenočitvenih, gostinskih, rekreacijskih in drugih zmogljivosti. Zagotovijo se večje razvojne možnosti za turizem in priložnostnih dejavnosti v navezavi na kakovostno kulturno krajino ter na naselja in druge prvine z dediščinskimi vrednostmi. Spodbujajo se ukrepi za ohranjanje poseljenosti in kulturne krajine, tako da se omogočijo višja bivalna kakovost in boljše razvojne možnosti za turizem na podeželju.

Razpršena gradnja na območju Semiške gore je avtohtoni poselitveni vzorec s prepletanjem zidanic, stanovanjskih hiš in kmetij. Razpršena gradnja se v prihodnje ne povečuje, omejuje se poselitev, gradnja zidanic kot gospodarskih objektov se pogojuje z ustrezno površino vinograda ali sadovnjaka. To bo še zlasti pomembno na območjih, kjer je gostota pozidave že dosegla zgornji prag, oziroma na območjih, kjer je ohranjenost avtohtone

kulturne krajine še prepoznavna, in jo bo treba omejevati ter usmerjati v druga območja. Sprememba zidanic v stanovanjske objekte je dopustna le znotraj ali na robu naselja.

2.2.2 Usmeritve za doseg ciljev prostorskega razvoja občine

Varstvo okolja bo občina zagotavljala s celovitim prostorskim načrtovanjem, v katerem bosta upoštevani sprejemljivost in ranljivost okolja za umeščanje in razvoj posameznih dejavnosti in rab prostora ter združljivost različnih rab in dejavnosti v prostoru. V skladu z načeli trajnostnega razvoja si bo občina prizadevala za zagotavljanje zdravega bivalnega okolja, varstva narave in varstva naravnih virov. Prostorski razvoj bo usmerjala tako, da bo dosežena odprava prekomerno onesnaženega bivalnega okolja oziroma sestavin okolja in da bodo sanirana območja razvrednotenja prostora, da bo zagotavljala policentrični sistem poselitve in pripadajoče infrastrukture v okviru okoljskih zmogljivosti in ohranjanju kakovosti okolja in ne bo bistveno spreminjala obstoječih razmerij med gozdnimi, kmetijskimi in pozidanimi zemljišči.

Ohranjanje narave bo občina zagotavljala s celovitim prostorskim načrtovanjem, v katerem bodo območja in enote ohranjanja narave upoštevana kot razvojni potencial in kot prvina varstva. Ohranjanje narave se bo zagotavljalo predvsem na zavarovani območjih, predlaganih širših zavarovanih območjih, na območjih naravnih vrednot - površinskih geomorfoloških, podzemeljskih geomorfoloških, geoloških, hidroloških, botaničnih, zooloških, ekosistemskih, drevesni in oblikovanih naravnih vrednot, na območjih pričakovanih naravnih vrednot, na območjih prednostnih habitatnih tipov, na ekološko pomembnih območjih in na posebnih varstvenih območjih, vključenih v omrežje Natura 2000. Občina si bo prizadevala za varstvo območij biotske raznovrstnosti v krajini in za ohranjanje narave tudi na preostalih območjih občine, kar bo zagotavljala z umeščanjem ureditev in objektov v prostor na podlagi strokovnih preveritev in ugotovljene ranljivosti narave in z izborom tehnologij, ki ne bodo povzročale zmanjševanja naravnih kakovosti. Pri načrtovanju prostorskega razvoja bo občina upoštevala zakonska določila ter načela in cilje, ki jih določajo pristojne službe za varstvo narave.

Varstvo kulturne dediščine bo občina zagotavljala s celovitim prostorskim načrtovanjem, v katerem se bo varstvo kulturne dediščine uveljavljala kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja, ki vključuje štiri vidike vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Območja in enote kulturne dediščine bodo upoštevane kot vir blaginje in priložnosti za razvoj in kot prvina varstva. Občina pa bo svoj razvoj usmerjala tako, da ne bodo povzročena razvrednotenja dediščine in da bo zagotovljena prednostna sanacija že razvrednotenih območij in enot. Pri načrtovanju prostorskega razvoja bo občina upoštevala zakonska določila ter načela in cilje, ki jih določajo pristojne službe za varstvo kulturne dediščine.

Ohranjanje prepoznavnosti prostora bo občina zagotavljala z ohranjanjem prepoznavnih prostorskih razmerij na območjih osrednjega dela občine, obronkov Kočevskega Roga in naravne znamenitosti Krupe. Ohranjala bo tudi značilne prvine prepoznavnosti, ki se pojavljajo po celotnem območju občine.

Na območjih **erozije** (gričevnati predeli severnega in zahodnega dela občine) se bo omejeval razvoj dejavnosti, ki bi lahko poslabšale razmere ali bi bile ogrožene zaradi nevarnosti naravnih nesreč. Z običajnimi protierozijskimi ukrepi se bodo sanirala erozijska območja. Pri načrtovanju novogradenj se bodo upoštevale tudi omejitve zaradi potresne varnosti.

3. ZASNOVA POSAMEZNIH SISTEMOV LOKALNEGA POMENA V PROSTORU

3.1 Zasnova poselitve

Občina bo prostorski razvoj usmerjala v smislu uravnoveženega razvoja obstoječega poselitvenega vzorca in tako ohranjala značilno prepoznavnost območja občine in celotne Bele krajine.

Občina bo spodbujala hitrejši razvoj Semiča in drugih pomembnejših lokalnih centrov Črešnjevca, Stranske vasi, Štrekljevca, Črmošnjic in Rožnega Dola ter ostalih naselij v mejah ugotovljenih prostorskih možnosti in potreb zaledja. Za ohranitev poseljenosti na slabše dostopnih območjih na severu občine in Rožnem Dolu bo zagotavljala izboljšanje prometne dostopnosti in razvoj javnega prometa, izboljšanje komunalnega standarda ter spodbujala razvoj delovnih mest in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Občina bo poselitev prvenstveno usmerjala v naselja in zagotavljala njihov kakovostni notranji razvoj, glede na razvojne potrebe. Spodbujala bo zaokrožitve in zgostitve obstoječe poselitve, širitve naselij pa le ob upoštevanju omejitev. Z večjo koncentracijo stanovanj in delovnih mest v naseljih, ki so v celoti ali deloma opremljena z osnovno komunalno opremo, bo občina zagotavljala učinkovitejše komunalno in stanovanjsko gospodarstvo. Z usmerjanjem gradenj na infrastrukturno opremljena območja bo občina omejevala razpršeno gradnjo ter omogočila varstvo okolja in zmanjševanje krajinskih kakovosti. Občina bo kot podlago za izvajanje načrtovanega razvoja poselitve zagotavljala pravočasno opredeljevanje, pridobivanje in urejanje stavbnih zemljišč.

3.2 Zasnova omrežja naselij

Občina bo razvijala **policentrično omrežje** naselij v okviru občine in regije. Razvijalo se bo omrežje ustrezno opremljenih središč kot generatorjev razvoja svojega zaledja, ki morajo, glede na njihov pomen in vlogo v omrežju naselij, omogočati vsem prebivalcem udobno, cenovno ugodno, varno in okoljsko sprejemljivo dostopnost do javnih funkcij, delovnih mest, storitev in znanja.

Občina bo z razvojem omrežij naselij zagotavljala enakomernejši razvoj in porazdelitve dejavnosti ter družbeno in gospodarsko smotrne prostorske organizacije proizvodnje, storitev, oskrbe, bivanja in drugih dejavnosti. Pri tem se ohranjajo naravne kakovosti in varuje kulturna dediščina ter upoštevajo druge omejitve v prostoru, prav tako pa se upoštevajo tudi kakovostne in s prostorom in okoljem usklajene razvojne pobude.

3.2.1 Tipi naselij

Glede na **vlogo in funkcijo v omrežju naselij**, ki temelji na številu in strukturi prebivalcev, razmestitvi družbenih in storitveni dejavnosti ter drugih funkcij javnega značaja, se naselja razvrščajo v naslednje kategorije **lokalnih središč**:

- a) občinsko središče – pomembnejše lokalno središče: Semič
- b) manjša lokalna središča: Črešnjevec, Stranska vas, Štrekljevec, Črmošnjice, Rožni Dol.

Občinsko središče Semič se bo razvijal kot pomembnejše lokalno središče Bele krajine ter kot intenzivno urbano, zaposlitveno središče, omogočen bo intenziven razvoj gospodarskih in družbenih dejavnosti, zato bodo zagotovljene zadostne površine za te dejavnosti. Hkrati se določijo površine za različne oblike stanovanjske pozidave (večstanovanjska, enodružinska gradnja). Preveriti je smiselnost ter obseg in obliko gradnje doma starostnikov. Izboljšata se prometna infrastruktura z izgradnjo obvoznice ter komunalna in energetska infrastruktura. Semič se bo razvijal kot osrednje kulturno in turistično središče občine; nov kulturni center mora upoštevati med drugim tudi razširitev programov, ki bodo omogočali pestrejšo kulturno ponudbo.

Del upravnih, izobraževalnih, zdravstvenih, socialno varstvenih ter oskrbnih in storitvenih funkcij se bodo še nadalje krepile v Semiču, na regionalni in subregionalni ravni pa se bodo navezovale na te funkcije v Novem mestu, Črnomlju in deloma v Metliki.

V Semiču se ohranjajo in nadgrajujejo njegove funkcije občinskega in zaposlitvenega središča ter zagotavljajo ustrezne razmere za prostorski razvoj vseh vitalnih programov, posebej stanovanj, družbenih programov in gospodarskih dejavnosti. Nadaljnji prostorski razvoj Semiča mora biti usmerjen in plansko načrtovan na podlagi preveritev prostorskih potencialov in omejitev ter razvojnih pobud. Zagotovijo se ustrezna izraba neizkoriščenih prostorskih rezerv in sanacija razvrednotenj, ki so posledica nekontrolirane razpršene gradnje, opuščene rabe objektov in delov naselja, neustreznih ureditev in možnosti za rabo odprtih površin ter neustrezne namembnosti in pomanjkljive komunalne opremljenosti.

Manjša lokalna središča Črešnjevce, Stranska vas, Štrekljavec, Črmošnjice in Rožni Dol se bodo razvijala kot gospodarska, zaposlitvena, družbena, kulturno-turistična, izobraževalna in oskrbna središča, kjer se zagotavljajo zadostne površine za javne dejavnosti in zaposlitvene obrate ter za novo stanovanjsko gradnjo.

Črmošnjice in Srednja vas se bodo razvijale tudi kot pomembno zimsko-letno turistično središče in kot vhodna točka za dostop v Kočevski Rog.

Druga naselja v občini so podeželska naselja, saj so pretežno ruralnega značaja in zadovoljujejo osnovne potrebe lokalnega prebivalstva. Ta naselja naj se razvijajo v okviru prostorskih možnosti in skladno s prostorom usklajenimi razvojnimi pobudami, predvsem v smeri prepletanja ter povezovanja kmetijstva in trajnostnega turističnega razvoja. V posameznih naseljih se bodo razvijali manjši oskrbni, družbeni in zaposlitveni centri.

Kočevarska naselja Gričice, Topli Vrh, Komarna vas, Brezovica, Blatnik in Planina se bodo prednostno revitalizirala za potrebe bivanja ter razvoja turizma, športa in rekreacije z izboljšano dostopnostjo in izgradnjo vsaj minimalne komunalne infrastrukture. Revitalizacija Toplega Vrha je namenjena tudi za potrebe kmetijstva, Blatnika pa za jahalni turizem (brez konjereje). V smučarskem središču z naselji Gričice ter Črmošnjice s Srednjo vasjo in bližnjimi naselji je že obstoječ in tudi načrtovan intenziven turistični razvoj, tako nastanitvenih kapacitet (apartmaji, hoteli ipd.) kot športno rekreacijske infrastrukture (smučišča, vlečnice, smučarske skakalnice ipd.). Revitalizacija mora vključiti tudi prezentacijo stavbne dediščine Kočevarjev, zlasti ob partizanski magistrali.

3.2.2 Usmeritve za razvoj in prenovu naselij

a) Splošno:

Naselja se bodo razvijala v skladu s svojo vlogo in pomenom v omrežju naselij občine in Bele krajine, ob upoštevanju obstoječe kakovosti morfološke zgradbe, pozidane in nepozidane strukture naselja ter reliefnih in drugih omejitev v prostoru.

V vseh lokalnih središčih ali na ustreznih lokacijah in tudi v ostalih naseljih je treba zagotavljati površine za šport in rekreacijo, v povezavi z možnostmi za rekreacijo v naravi. Vsi naselji, Srednja vas in Kočevska naselja na obrobju Kočevskega Roga se razvijajo kot turistična naselja.

Preprečuje se nadaljnja stihijska pozidava stanovanjskih hiš, zidanic in počitniških hiš ter drugih objektov izven območij za gradnjo. Na vinogradniških območjih se ob pogoju, da je na zemljišču ustrezna površina vinograda ali sadovnjaka, dovoljuje gradnja zidanic kot gospodarskih objektov ali kot delno bivalnih objektov, pri čemer je obvezna ureditev neprepustnih greznic ali sistemov odvajanja in čiščenja odpadnih voda.

Naselja na obrobju Kočevskega Roga in naravne znamenitosti Krupe se v funkcionalnem in oblikovnem pogledu urejajo kot vstopne točke v ta območja. Razvoj in prenova naselij na območju Kočevskega Roga parkov se urejajo v skladu z varstvenimi režimi, zagotovijo pa se funkcionalne povezave z drugimi naselji in območji glede na organizacijo vseh dejavnosti v parku.

b) Notranji razvoj naselij:

Naselja se prednostno razvijajo navznoter, tako da se za pozidavo izkoristijo degradirane, nezadostno izkoriščene in morebitne druge proste površine za gradnjo, ki se v urbanističnih in krajinskih preveritvah izkažejo kot primerne za pozidavo. Obstoječi opuščeni ali neprimerni objekti v naseljih se prenovijo ali nadomestijo z ustrežnejšimi glede namembnosti in oblikovnih značilnosti. Nove površine za gradnjo se določijo na območjih, ki imajo ustrezne naravne in ustvarjene razmere.

Pri načrtovanju in urejanju podeželskih naselij in vasi se zagotovita izboljšanje razmer za delo in bivanje ter opravljanje kmetijskih in dopolnilnih dejavnosti. Prenove in novogradnje se urbanistično in arhitekturno prilagajajo tradicionalni strukturi, dovoljeno pa je tudi uvajanje sodobnih arhitekturnih principov ob upoštevanju kakovostnih morfoloških značilnosti naselij in arhitekture objektov. V podeželskih naseljih se razpoložljiva stavbna zemljišča prednostno namenljajo gradnji za potrebe kmečkih in polkmečkih gospodarstev ter za razvoj dopolnilnih dejavnosti, vključno s turistično ponudbo.

V strnjениh naseljih, kjer prostorske in druge možnosti ter vplivi na bivalne in delovne pogoje ne omogočajo razvoja perspektivnih kmetij, se na podlagi preveritev s kmetijskega in prostorskega - urbanističnega in krajinskega ter okoljskega vidika določijo zemljišča za selitev teh kmetij iz naselij na ustrežnejše lokacije.

Pri načrtovanju notranjega razvoja naselij in rabe urbanih površin je treba izboljšati raven opremljenosti z gospodarsko javno infrastrukturo in zagotavljati ureditev javnih prostorov, ki jih sestavljajo tako naravne sestavine kot kakovostno grajeno javno dobro, kot so prometne površine, trgi, tržnice, igrišča, parki, zelenice in podobno, zato se jih v čim večji meri vključuje v urbane strukture. Zagotovi se dostopnost zelenih in drugih javnih odprtih površin za vse prebivalce in raznolikost teh površin glede vloge in uporabnosti in glede na njihov pomen za prepoznavno podobo naselja.

Vodni in obvodni prostor, gozdove, naravne vrednote in posamezne sestavine biotske raznovrstnosti se vključujejo v zeleni sistem naselij kot integralni del podobe naselja. V bližini naselij se v okviru načrtovanja zelenih sistemov naselij izkoristi rekreacijski potencial gozdov in kmetijskih površin ter obvodnih prostorov.

Zagotavlja se uravnoteženo razmerje med grajenimi in zelenimi površinami ter povezavami z odprto krajino. Zagotavljajo se primerne gostote pozidave, tako na novih razvojnih območjih kot na območjih razpršene pozidave, namenjenih zgoščevanju.

V središčih naselij se prednostno umeščajo javne dejavnosti (centralne, družbene, storitvene..) v kombinaciji s stanovanji in zelenimi ter drugimi odprtimi javnimi površinami.

Razvrednotena urbana območja se sanirajo z umeščanjem ustrežnejših rab in dejavnosti, ki se jim prilagodi tudi opremljanje zemljišč (degradirano območje hlevov kmetijske zadruge v Blatniku in na Planini). Spodbujajo se spremembe namembnosti in prenove neustrezno izkoriščenih ali opuščenih objektov.

c) Razporeditev dejavnosti v naseljih

V naselja se umeščajo različne dejavnosti, s čimer se dosega mešanje funkcij bivanja, oskrbe, dela in drugih funkcij ter se s tem omogoča zmanjšanje števila in razdalje nujnih voženj. Rabe urbanih površin in dopustne dejavnosti se razporejajo tako, da so medsebojno združljive in ne motijo druga druge.

Industrijske, druge proizvodne in storitvene dejavnosti se umeščajo v obstoječe proizvodno gospodarske cone (Iskra Semič, proizvodno servisna cona Vrtača, gospodarska cona Semič), ki imajo zagotovljene površine za nadaljnji razvoj. Ob proizvodni coni Iskra Semič je nova gospodarska cona, ki omogoča razvojne površine za potrebe Iskre ali druge dejavnosti ter navezavo na tretjo razvojno os. V teh conah je treba izboljšati prometno dostopnost in infrastrukturno opremo, hkrati pa se uvedejo ukrepi za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje.

V območja za proizvodnjo se lahko umeščajo različne, vendar med seboj kompatibilne proizvodne in storitvene dejavnosti. Okoljsko manj obremenjujoče trgovske, gostinske, storitvene in obrtne dejavnosti ter manjša proizvodnja se lahko umeščajo v mešana območja. Razvijajo se predvsem ob pomembnejših vpadnicah v naselja (ob Metliški cesti v Semiču) in v manjši meri (posamezni objekti) v naseljih.

Pri umeščanju novih dejavnosti v območja za proizvodnjo in v mešana območja je potrebno predhodno podrobneje preučiti možne negativne vplive izbranih dejavnosti na okolje ter na bivalne in delovne pogoje ter predvideti ustrezne omilitvene ukrepe in priporočila za zmanjšanje možnih negativnih vplivov, bodisi z ustreznim mikrolociranjem bodisi z zahtevnejšimi tehnološkimi in drugimi rešitvami.

Oskrbne, storitvene in družbene dejavnosti se usmerjajo v Semič in manjša lokalna središča (Črešnjevec, Stranska vas, Štrekljevec, Črmošnjice, Rožni Dol), v katerih se jim zagotovi možnost dolgoročnega razvoja in dobra dostopnost, v čim večji meri z javnim prometom, kolesarskimi in peš potmi.

Stanovanja se umeščajo v območja, ki so pretežno namenjena za stanovanja in spremljajoče in dopolnilne dejavnosti. Na območju Semiča se zagotavljajo večje stanovanjske površine za različne oblike bivanja (večstanovanjski objekti, prostostoječe stavbe), v drugih naseljih pa se

zagotavljajo predvsem avtohtone oblike bivanja v stanovanjskih objektih na domačijah in v prostostoječih stavbah. Proučiti je potrebno možnost oziroma upravičenost gradnje doma starejših občanov v Semiču.

Na območjih izven večjih središč se predvidevajo površine za nova stanovanja, ki so predvsem namenjena reševanju stanovanjskih problemov lokalnega prebivalstva, v odvisnosti od velikosti in vitalnosti ter komunalne opremljenosti posameznega naselja. Predvsem pa se spodbujajo in stimulirajo prenove objektov ter gradnja na nezadostno izkoriščenih in degradiranih površinah znotraj naselij in na robu grajene strukture

V vaških naseljih se razvijajo dejavnosti, ki so povezane s kmetijstvom in dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji (npr. prenočišča, apartmaji, obrt, podjetništvo), po prostorsko-urbanistični preveritvi pa tudi druge proizvodne in storitvene dejavnosti ter centralnih dejavnosti (gasilski domovi, trgovine, kulturni in vaški domovi, sosedska zidanica), ki niso moteče za kmetijstvo in bivanje. Dejavnosti morajo biti skladne s shemo prostorskega razvoja naselja, usklajene s prostorsko sliko naselja ter umeščene tako, da je zagotovljena ustrezno velika gradbena parcela, odmiki od sosednjih objektov, dostop in racionalna infrastrukturna oprema.

d) Prenova naselij:

Prenova se osredotoča v izboljšanje kakovosti bivanja, predvsem s kvalitetnejšim urejanjem javnih površin ter odprtega prostora v naseljih. Pri načrtovanju prenove je treba upoštevati ohranjeno identiteto naselja ali dela naselja in okoliške krajine.

Ohranjajo in prenavljajo se jedra naselij in druge prostorsko ter programsko najpomembnejše točke in predeli naselij. Kakovostni robovi naselij ter vidno izpostavljene lokacije (cerkve ipd.), pasovi vegetacije, zelena območja ob potokih, Krupi ipd. Druge prostorske prvine, ki so pomembne za prepoznavnost naselja, se varujejo tako, da se vanje z novogradnjami ne posega, razen izjem, ki morajo biti strokovno utemeljene.

Sanirajo (z vegetacijo, odstranitvijo ali sanacijo objektov ipd.) se neustrezni robovi vasi in objekti ter območja naselij, ki vidno degradirajo prostor.

Posebna pozornost se nameni prenovi trškega jedra Semiča in Črmošnjic ter drugih, tudi vaških naselij z ohranjeno urbano strukturo in arhitekturnimi elementi.

Kočevarska naselja na obrobju Kočevskega Roga (Planina, Blatnik, Brezovica, Komarna vas, Gričice, Topli Vrh) se revitalizirajo na podlagi konzervatorskih programov pristojnih institucij in projektne dokumentacije, predvsem za razvoj turizma, Topli vrh pa tudi za razvoj kmetijstva.

e) Širitve, zaokrožitve, zgostitve pozidave

Prostorske možnosti za razvojne dejavnosti bo občina zagotavljala tudi s širitvami, zaokrožitvami in zgostitvami pozidave v naseljih. Z različnimi oblikami stimulacij bo občina preprečevala praznjenje naselij.

Nova območja za pozidavo se lahko v omejenem obsegu načrtujejo na območjih, kjer bo zagotovljena dostopnost, organizirana infrastrukturna ureditev, ustrezno varovanje naravnih in kulturnih kakovosti prostora ter varstvo okolja.

Vsakokratne širitve naselij se preverijo in utemeljijo z vidika urbanističnih, krajinskih, okoljskih in drugih zahtev. Pri načrtovanju širitve poselitve se zagotavljajo optimizacija umeščanja v prostor in izvedba omilitvenih ukrepov v smislu umestitve objektov v prostor, njihove namembnosti in njihovega merila oziroma gabaritov.

Širitve naselij za organizirano stanovanjsko gradnjo ter za storitvene, gospodarske in druge dejavnosti se prvenstveno usmerjajo na obrobje Semiča, ki je zaradi svoje razvitosti, opremljenosti s centralnimi funkcijami in dobrimi prometnimi povezavami najbolj primeren za umestitev novih stanovanjskih površin. Širitve za stanovanjsko gradnjo in druge dejavnosti se glede na pomen v omrežju naselij usmerjajo tudi na območje Črešnjevca, Štrekljevca in Črmošnjic.

V Semiču in manjših lokalnih središčih se stanovanja načrtuje tudi v okviru prenov in sanacij razvrednotenih urbanih in krajinskih območij, s čimer se zagotovijo zaokrožitve in zgostitve pozidave. V preostalih naseljih so dopustne le minimalne zaokrožitve in zgostitve pozidave. Nova razpršena gradnja, širitve razpršene gradnje ter neustrezno razraščanje naselij na robovih ni zaželeno.

Na vinogradniških območjih Semiške gore in drugih območjih razpršene gradnje se na podlagi urbanističnih in krajinskih preveritev določijo površine za novogradnje, predvsem ob cestnem omrežju in na komunalno urejenih zemljiščih, v smislu zaokrožitve naselja in zaselkov kot sanacije razpršene pozidave, pri čemer se opredelijo dovoljena namembnost in usmeritve za urbanistično-arhitekturno oblikovanje.

f) Izjemno umeščanje objektov in ureditev izven naselij

Izven naselij se predvidi umestitev prostorskih ureditev, ki jih zaradi njihove funkcije ali drugih posebnosti ni mogoče urejati v naseljih: objekti in ureditve zimsko letnega turističnega centra, drugi športno rekreacijski objekti in ureditve (motokros, igrišča, trim steze, golf), gozdarski, lovski in drugi objekti za potrebe kmetijstva, gozdarstva in turizma. Po potrebi se ureditve izven naselij načrtujejo tudi ob drugih pomembnejših naseljih oz. razvojnih lokacijah v občini.

Izven naselij se omogočajo gradnja novih ali nadomestnih kmetij za kmetije, katerih razvoj na obstoječih lokacijah v naseljih ni več razvojnih možnosti, in prenova oziroma posodobitev funkcionalnih objektov za kmetovanje in dopolnilne dejavnosti, tako da bodo na kmetijah in funkcionalnih ter obdelovalnih površinah omogočeni sodobno kmetovanje in neoviran dostop do gospodarskih dvorišč ter transportnih možnosti in opremljanje z vso potrebno infrastrukturo.

Vsakokratne širitve naselij se preverijo in utemeljijo z vidika urbanističnih, krajinskih, okoljskih in drugih zahtev.

Vse umestitve objektov in ureditev izven naselij, predvsem pa njihove programe in velikost območja ter funkcionalne navezave na obstoječa naselja, infrastrukturo in druge ureditve, se preverijo in utemeljijo z vidika urbanističnih, krajinskih, okoljskih in drugih zahtev. Umeščanje v prostor se optimizira z izvedbo omilitvenih ukrepov v smislu njihove namembnosti, umestitve objektov v prostor, in njihovega arhitekturno-urbanističnega in krajinskega oblikovanja.

g) Oblikovna podoba naselij

Občina bo s prostorskim načrtovanjem zagotavljala skladno oblikovno podobo naselij, tako da bo pri novogradnjah in prenovah zagotavljala varovanje kakovostne podobe, merila in krajinski okvir vsakega naselja, prenavljala in sanirala razvrednotena območja in ohranjala obstoječo ter ustvarjala novo arhitekturno in krajinsko prepoznavnost v sožitju z obstoječimi kakovostmi prostora.

Zagotavlja se ohranjanje prepoznavnosti naselij kot celote in posameznih območij v naseljih, ki se prenavljajo ali na novo načrtujejo. Ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti se izvaja z načrtnim urejanjem in prenavo naselij ter z upoštevanjem kakovostnih tradicionalnih prvin arhitekture in s pretehtanim uvajanjem sodobnih načel arhitekturnega, urbanističnega in krajinskega oblikovanja. Pri tem se upoštevajo načela kakovostnega bivalnega okolja, ki se med drugim zagotavlja z ustrezno gostoto zazidave, urejanjem odprtih, predvsem javnih površin in s kakovostnim oblikovanjem ter z racionalno rabo prostora in ureditvami za racionalno rabo energije.

Pri načrtovanju prostorskega razvoja in urejanja vaških naselij se zagotavlja upoštevanje tradicionalne strukture ohranjenih kvalitetnih vaških jeder in njihovo značilno podobo silhuet in robov kot delov kulturne krajine ter vzpodbuja notranji razvoj zlasti s kvalitetno prenavo dela naselja in posameznih objektov. Nove kmetije se gradijo na robu vasi, opuščeni objekti v vasi se preurejajo za potrebe stanovanj ali turistične ponudbe in drugih dopolnilnih dejavnosti, obrti in podjetništva.

Zaradi varovanja kakovostnih značilnosti naselij, zlasti tistih, ki so del naselbinske dediščine, se upošteva in ohranja njihov naselbinski videz. Odstopanje je možno le v primeru, da pomeni novo oblikovno in prostorsko kakovost in je ta sprejemljiva tudi iz vidika varstva kulturne dediščine.

Razvoj naselij se prilagaja reliefnim razmeram, vodotokom, smerem komunikacij, prevladujoči parcelaciji in morfologiji obstoječe zazidave. Na ravninskih predelih se naselja zaokrožujejo na način, da se ohrani vizualna podoba s tipologijo strnjenih vasi.

3.2 Zasnova gospodarske javne infrastrukture

3.2.1 Prometna infrastruktura

Za zmanjševanje razlik v razvoju posameznih območij občine, vzpostavitev ustrežnejšega urbanega omrežja, omogočanje gospodarskega razvoja, dvig bivalne ravni ter izboljšanje stanja okolja je potrebno zagotoviti nova in prenoviti obstoječa prometna omrežja in sisteme (cestne in železniške povezave, prometne terminale, kolesarsko omrežje, javni potniški promet), pri čemer je pomembno kvalitativno izboljševanje oskrbe Semiča, manjših lokalnih središč in vseh drugih naselij v občini.

Dotrajano in zastarelo omrežje cestnih povezav v občini se rekonstruira na celotnem območju, prednostno pa se obnovijo povezave Semiča s Črnomljem, Metliko in Novim mestom, povezave vseh drugih naselij v občini in vinogradniških območij s Semičem ter kočevarskih vasi na obrobju Kočevskega Roga s Črmošnjicami.

Novogradnje prometnic se zagotovijo kot dostopi do območij predvidenih novih kompleksnih gradenj in ureditev ter za izboljšanje prometne dostopnosti, prometne varnosti itd..

Pri načrtovanju novogradenj in rekonstrukcij prometnega omrežja se upoštevajo podatki o obstoječem in predvidenem povprečnem letnem dnevnom prometu (PLDP), na predelih občine, kjer na podlagi PLDP novogradnje in prenove ne bi bila upravičene, pa tudi podatki o potrebah in možnostih za razvoj gospodarstva in turizma ter za dvig bivalnega standarda. Z boljšimi cestnimi povezavami in z izboljšanjem kakovosti in časa potovanja ter prometne varnosti je treba omogočiti višje oblike gospodarske interakcije med regijskimi in lokalnimi središči.

a) Prometni koridorji

Območje občine se uvršča v območje 3. razvojne osi, ki bo predstavljala glavni prometni koridor v občini in bo zagotavljala medsebojno povezanost središč mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena v širšem območju Slovenije. Omogočiti mora navezavo pomembnih lokalnih središč v obravnavanem območju na ustrezne razvojne povezave in razbremeniti obstoječe prometnice ki ne omogočajo ustreznih pogojev za sodoben in varen promet. Nova prometna povezava mora biti načrtovana tako, da bo podpirala razvoj policentričnega omrežja naselij, skladen razvoj v regiji, medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij ter njihovo povezanost prek avtocest z evropskimi prometnimi sistemi.

Nova cestna povezava (tretja razvojna os) kot pretočna cesta čezmejnega pomena, bo občino in Semič povezala z mejnima prehodoma Vinica in Metlika ter z Novim mestom in državnim avtocestnim križem. Trase prometnic v okviru 3. razvojne osi se podrobneje opredelijo na podlagi prostorskih, okoljskih, funkcionalnih in ekonomskih preveritev ter ob upoštevanju sprejemljivosti v lokalnem okolju. Sočasno z novo hitro cesto se zgradijo križišča in povezave z državnim in lokalnim cestnem omrežjem.

Druge najpomembnejše prometne smeri v občini so povezave Semiča s Črnomljem, Metliko, preko Soteske z Ivančno Gorico ter Novim mestom preko Rožnega Dola.

b) Omrežje državnih cest

Omrežje državnih cest je potrebno prenoviti, na območjih naselij se v njihovem okviru gradijo obvozne ceste in ustrezne ureditve za pešce in kolesarje, predvsem pa hodniki za pešce in kolesarske steze. Uredijo se tudi križišča z navezavami na lokalno cestno omrežje.

Občina bo opredelila traso obvoznice Semiča kot razbremenitev regionalne ceste na odseku med Semičem in Iskro na Vrtači ter navezavo na novo hitro cesto.

c) Lokalno cestno omrežje:

Občina bo vzdrževala in prenavljala vse lokalne ceste in javne poti, prednostno pa cestno omrežje, ki vodijo v naselja na obrobju občine: Maline, Brezovo Reber, Kal, Praproče, Sodji Vrh, Gradnik Omoto, Hrib, Krvavčji Vrh, Praprot, Krupo, Moverno vas, Brezje, Brstovec, Vinji Vrh, lokalno cestno omrežje za manjša naselja v Rožendolski dolini (Gornje Laze, hrib, Rožni Dol, Brezje, Potoki, Pribišje, Preloge) in na območju Semiške gore ter ceste na obrobju Kočevskega Roga za dostop do lokacij s turističnim pomenom. Prenova cestnega omrežja bo upoštevala potrebe varnega kolesarskega in peš prometa (kolesarske poti in pasovi, pločniki, peš poti).

Na posameznih odsekih lokalnih cest na prehodu v naselja se na ravnih odsekih in pred nevarnimi točkami na podlagi funkcije ceste, prometnih pogojev in drugih kriterijev za javne ceste izvedejo ukrepi za umirjanje prometa.

d) Železniško omrežje

Železniško progo Ljubljana – Novo mesto – Metlika – državna meja ter postaji Semič in Rožni Dol se obnovi in posodobi in s tem zagotovi gospodarnejši in skladnejši razvoj železniškega omrežja, izboljšanje življenjskih pogojev, varstvo okolja ter večjo izbiro prometnih sredstev. Obnovitev obsega tudi ustrezno ureditev in zavarovanje obstoječih nivojskih križanj cest z železniško progo.

e) Omrežje kolesarskih stez in poti, pešpoti ter (drugih) rekreacijskih poti

Na območju občine se zgradi omrežje kolesarskih stez in poti, ki se na posameznih odsekih urejajo na vozišču, pri novogradnjah cestnega omrežja in potekov skozi naselja se urejajo kot kolesarske steze.

Na območju občine se urejajo glavne kolesarske steze in poti: Dolenjske Toplice (Podturn) - Črmošnjice – Črnomelj ter regionalne kolesarske steze Novo mesto-Rožni Dol-Gaber; Gaber (Ručetna vas)-Semič-Štrekljevec-Jugorje, Semič-Gradac. Za turistični razvoj pomembne kolesarske poti se urejajo po cestah na Semiški gori in po gozdnih cestah na obrobju Kočevskega Roga. Daljinske in ostale kolesarske steze in poti se povezujejo v omrežje, ki povezuje večja središča, delovna mesta in turistične centre in območja v območju občine in izven nje.

Hodniki za pešce se gradijo v Semiču ter ob regionalnih in posameznih lokalnih cestah na odsekih z več peš prometa. Skozi naselja se zagotovi vsaj v minimalna širina hodnika za pešce.

Obstoječe in nove pešpoti, tudi tematske, konjeniške in podobne poti, se urejajo in povezujejo v povezan sistem pešpoti v rekreativne in turistične namene.

f) Mirujoči promet

V zaposlitvenih, oskrbnih in turističnih centrih, javnih programih in v soseskah se zagotavlja ustrezno število parkirnih mest praviloma na gradbeni parceli objektov, le izjemoma, če tega prostorske možnosti ne omogočajo tudi na javnih parkiriščih. Gradnja novih javnih objektov se pogojuje z ustreznim številom parkirnih mest za zaposlene, obiskovalce ter stanovalce. Potrebna je dograditev parkirnih kapacitet ob obstoječih javnih objektih in ob spremembah namembnosti obstoječih objektov, skladno s potrebami. Dodatna parkirna mesta se urejajo tudi za reševanje primanjkljaja obstoječih parkirnih površin. V ta namen se v čim večji meri uredijo kletne etaže objektov in odprtih javnih površin. Urejene parkovne površine in zelenice se v strnjem mestnem prostoru ne namenjajo za parkiranje, le izjemoma za obstoječe prebivalce.

Večja parkirišča za avtobuse se uredijo ob zimsko letnem turističnem centru, ob hotelih in pri Iskri na Vajdovi ulici.

g) Javni potniški promet

Obstoječi železniški postaji V Semiču in Rožnem Dolu se opremijo s parkirišči za osebna vozila in s kolesarnicami. V naseljih, ki jih povezujejo avtobusne linije se uredijo in posodobijo avtobusna postajališča v smislu večje prometne varnosti, zagotavljanja ustreznih funkcionalnih površin in varnih peš povezav v naselju.

h) Usmeritve za razvoj prometne infrastrukture:

Trase prometnic je treba načrtovati racionalno, v skupnih infrastrukturnih koridorjih tako, da se čim manj posega na večje homogene površine ter prepreči motnje v vidnem dojetju

prostora. Trase cest se morajo izogibati območjem kulturne dediščine in drugih območij in prvin, pomembnih za prepoznavnost, ter območij naravnih vrednot in najpomembnejših delov ekološko pomembnih območij oz. posebnih varstvenih območij, še posebej na obrobju Kočevskega Roga in na območju naravne znamenitosti Krupa. Ureditve ob prometnicah, kot so oblikovanje brežin, objektov, protihrupnih ograj, zasaditve, ureditve vodotokov, morajo biti izvedene ob upoštevanju krajinski vzorcev območij, prek katerih potekajo trase.

Na obrobju Kočevskega Roga se površine za ustavljanje in parkiranje vozil urejajo v okviru naselij, zunaj območja naravnih vrednot.

Nove kolesarske poti ne smejo ogrozati naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti, prvin prepoznavnosti prostora ali kako drugače obremenjevati prostora oziroma okolja.

3.2.2. Komunalna, energetska in telekomunikacijska infrastruktura

Na območju občine Semič bodo vzpostavljena nove in rekonstruirana ter dopolnjena obstoječa infrastrukturna omrežja za zagotavljanje enakovredne komunalne in energetske opremljenosti in učinkovitega varstva okolja, dvig življenjske ravni in zagotovitev izvedbe predvidenih razvojnih programov v občini.

Stanje minimalne oziroma osnovne komunalne opremljenosti je v splošnem zadovoljivo, nujno je potrebno zagotoviti oskrbo z vodo vseh naselij v občini in ureditev problematike odvajanja in čiščenja odpadne vode. Prednostno se zagotavlja kvalitativno izboljševanje oskrbe Semiča in malih lokalnih središč ter naselij v območjih varstva vodnih virov.

Graditev lahko poteka samo na komunalno opremljenih zemljiščih, zato bo občina zagotavljala, da bo načrtovanje in gradnja novih in dopolnjevanje ter prenova obstoječih omrežij infrastrukture praviloma tekla sočasno z načrtovanjem in izvajanjem graditve oziroma s prostorskim razvojem. Zato bo občina razvijala komunalno in energetska infrastrukturo v dveh, med seboj usklajenih smereh:

- a) s sanacijo stanja - na vseh obstoječih poselitvenih območjih in predvsem na območjih, kjer infrastruktura še ne dosega ustreznih oskrbnih standardov, je treba izvesti sanacijo stanja z izgradnjo sistemov, ki bodo sočasno zagotavljali ustrezno stopnjo varstva okolja. Praviloma je treba zavirati graditev na območjih, ki komunalno še niso ustrezno opremljena,
- b) opremljanje razvojnih območij v naseljih s pripadajočo infrastrukturo – za vsa nova poselitvena in razvojna območja je treba zagotoviti ustrezno komunalno opremljenost s predhodno zagotavljenima časovno dinamiko in pričakovanimi viri za pokritje stroškov.

Z ustreznim prostorskim načrtovanjem je treba zagotoviti smotrno rabo energije ter z načrtovanjem smotrne razporeditve naselij in objektov zmanjševati stroške za izgradnjo in obratovanje omrežij gospodarske javne infrastrukture. Poteki komunikacijskih vodov in energetskih vodov ter vodov okoljske infrastrukture praviloma ne izključujejo druge namenske rabe pod ali nad njimi, vendar namenska raba ne sme biti izključujoča, kar pomeni, da ne sme ogroziti delovanja in vzdrževanja vodov, hkrati pa vodi ne smejo ogroziti rabe nad ali pod njimi. Tako bo zagotovljena večnamenskost energetskih objektov, kar povečuje možnosti za njihovo ustrežnejše vključevanje v prostor.

Projekti, v okviru katerih se z opremljanjem novih območij zagotavlja tudi sanacija obstoječih poselitvenih območij, se izvajajo prioritarno.

a) Vodni viri in oskrba s pitno vodo

Varstvo virov pitne vode: Vse vodne vire je treba zaščititi pred morebitnim onesnaženjem z ustreznimi odloki in z aktivnim nadzorom v prostoru. Posebno pozornost je treba nameniti glavnim vodovarstvenim območjem v Črmošnjiški dolini, kjer se lahko intenzivira dejavnosti samo ob strogem upoštevanju zaščite prispevnih območij. Treba je zagotoviti dokončno sanacijo vodnih virov in okolja z izgradnjo čistilnih naprav za naselja na vodovarstvenih območjih.

Oskrba s pitno vodo: Občina bo vsem prebivalcem zagotavljala stalno in neoporečno oskrbo s pitno vodo iz javnega vodovodnega omrežja. Vodooskrba občine Semič se zagotavlja preko magistralnega sistema vodooskrbe za celotno območje Bele krajine. Z izgradnjo belokranjskega vodovoda bodo vsi sistemi povezani v celovit vodovodni sistem belokranjskega vodovoda, razen ločenega sistema Rožni Dol, ki napaja tudi naselja v občini Novo mesto in lokalnega vodovoda naselja Planina.

Na celotnem območju je potrebna obnova in modernizacija obstoječega vodovodnega omrežja. Novogradnje vodovodov se bodo postopoma izvajale za oskrbo kočevarskih vasi, ki so predvidene za revitalizacijo.

Občina bo spodbujala racionalno rabo vode, tudi z izgradnjo kapnic in očiščene sive vode iz gospodinjestev za sekundarne potrebe (zalivanje vrtov ipd.).

b) Odvajanje in čiščenje odpadne vode

Občina bo postopno dograjevala kanalizacijsko omrežje Semiča z vključevanjem novih obstoječih in predvidenih območij za poselitev ter kanalizacijsko omrežje Črmošnjic. Nova kanalizacijska omrežja s čistilnimi napravami bo postopoma zagotavljala v večjih strnjjenih in drugih naseljih.

Vsa naselja, ki se nahajajo na vodovarstvenih območjih (turistično naselje Gričice, Črmošnjice, Srednja vas, Brezovica, Blatnik in Vrčice se opremijo s kanalizacijskim omrežjem in čistilnimi napravami.

Na območjih, kjer kanalizacijsko omrežje ne obstaja oz. je gradnja iz prostorskih, ekonomskih in drugih pogojev nesprejemljiva, se predvidi odvajanje in čiščenje odpadne vode v skupinskih in individualnih sistemih za čiščenje odpadne vode. Vsi sistemi morajo biti evidentirani in vključeni v sistem nadzora, zagotovljeno mora biti okoljsko sprejemljivo čiščenje ter odvoz ostankov blata.

c) Oskrba z energijo

Zasnova oskrbe občine z energijo temelji na izhodiščih prihodnjega razvoja občine in na energetskih konceptih, ki tak razvoj omogočajo. Temeljni dokument oskrbe z energijo je energetska zasnova občine, s katero bo zagotovljena stalna, zadostna in ekonomsko sprejemljiva oskrba z energijo.

Pri načrtovanju energetskih sistemov imajo prednost sistemi, ki omogočajo hkratno proizvodnjo več vrst energije, zlasti toplotne in električne energije ter izrabo obnovljivih virov energije. Občina bo spodbujala uporabo alternativnih energetskih virov kot so lesna bio masa, sončna energija, toplotne črpalke, energetske varčne hiše.

Električna energija: Občina Semič se napaja z električno energijo iz 110 KV in 20 KV daljnovoda Novo mesto – Črnomelj. Za zagotavljanje dvostranskega napajanja Bele Krajine se zgradi daljnovod DV 110 kV Kočevje - Črnomelj, s katerim se zagotovita večja zanesljivost oskrbe ter možnost rezervnega napajanja.

Osnovno visoko in srednje napetostno električno omrežje občine je že zgrajeno, potrebne bodo izboljšave obstoječega sistema in vlaganja v zanesljivost oskrbe. Novo električno omrežje bo potrebno za oskrbo kočevarskih naselij, ki se revitalizirajo. Pri načrtovanju poteka novih vodov bo potrebno posebno pozornost posvečati predvsem rešitvam pri prečkanju vidno izpostavljenih območij, gozdov, pomembnih naravnih območij in kulturne krajine. Na teh območjih in v gosteje naseljenih območjih se spodbuja kableske izvedbe električnega omrežja.

Zemeljski plin: Z izgradnjo prenosnega plinovoda Novo mesto – Bela krajina bo v občini omogočena oskrba industrije in široke potrošnje z zemeljskim plinom. Predvidena je gradnja plinovoda s pripadajočimi tehničnimi elementi in predvidoma ena primopredajna merilno regulacijska postaja (MRP Črnomelj). Plinovodno omrežje bo tako omogočilo napajanje gosto poseljenega dela občina (Semič z bližnjo okolico) in bo predstavljalo dolgoročni vir za ogrevanje, pripravo tople vode in kuhanje v stanovanjskih naseljih, poslovnih četrtih in gospodarskih conah ter predvsem na mestih večjega zgoščevanja odjema. Do izgradnje predvidenih plinovodov se na mestih večjega in zgoščenega odjema uvaja sisteme daljinskega ogrevanja s sistemom utekočinjenega naftnega plina, ki se izvede tako, da bo možna kasnejša predelava za uporabo zemeljskega plina.

V varovalnih pasovih plinovodov je raba prostora omejena v skladu z zakonskimi predpisi s področja graditve, obratovanja in vzdrževanja plinovodov.

Drugi viri energije: Izraba sončne energije za proizvodnjo elektrike na objektih je možna pod pogojem, da so naprave izvedene tako, da bo njihova vizualna izpostavljenost čim manjša, kar je treba dokazati z ustreznimi strokovnimi preveritvami. Izraba lesne biomase je smiselna predvsem za manjše, individualne sisteme ogrevanja.

Proučiti je potrebno možnost obnovitve jezusa z mlinom in žago na Črmošnjičici in možnost ureditve male hidroelektrarne tudi na Divjem potoku in Krupi.

Hidrogeološke raziskave termalnih virov pri Črmošnjicah nakazujejo možnost uporabe termalne vode v turistične namene.

d) Telekomunikacije

Na območju občine so vključene telefonske centrale Telekoma Slovenije s pripadajočim medkrajevnim in krajevnim telekomunikacijskim omrežjem v zemeljski in nadzemni obliki.

Glavno telekomunikacijsko omrežje v občini je bilo obnovljeno v preteklih letih, glede na vse hitrejši razvoj pa je potrebna posodobitev in nadgradnja. Prav tako bo potrebna obnova, posodobitev in nadgradnja sekundarnega telekomunikacijskega omrežja za uporabo modernih tehnologij.

V strnjenih naseljih se vzpodbuja izgradnja lokalnih kabelskih sistemov ter sistemov brezžičnih komunikacijskih povezav. Predvideti je treba izgradnjo TK omrežja s pripadajočimi kabli vseh najsodobnejših tehnologij in ustrezno kabelsko kanalizacijo na področju vseh kompleksnih novogradenj, širitev in zapolnitev, pa tudi posodabljanje TK

omrežij v naseljih. Zagotovi se izgradnja TK omrežja tudi do vseh obstoječih objektov oziroma zgradb v smislu posodobitve omrežja z novimi kapacitetami in novimi tehnologijami.

Izboljšati je potrebno radijski in televizijski signal ter brezžičnih telefonskih povezav v območjih s slabo pokritostjo signala. Zaradi vizualne izpostavljenosti oddajnikov in baznih postaj je potrebno skrbno načrtovati in upoštevati sodobne principe umestitve in zakrivanja baznih postaj v ranljivem ali izpostavljenem prostoru.

Zaradi tehnološkega razvoja se v bližnji prihodnosti pričakuje povečanje števila novih komunikacijskih tehnologij, ki bodo temeljile na brezžičnem prenosu podatkov in bodo za svoje delovanje potrebovale antene in oddajnike. Za vse tovrstne nove objekte in tehnologije je treba zagotoviti lokacije, ki niso v vidnem stiku s poselitvijo in s turističnimi točkami ter območji ohranjanja narave. Zato bi bilo treba v postopkih za dokončno umestitev tovrstnih objektov v prostor poleg strokovne odločitve, preveriti tudi odzive javnosti na vplivnem območju.

e) Ravnanje z odpadki

Ravnanje z odpadki se bo na območju občine Semič urejalo v sklopu CEROD v Leskovcu pri Novem mestu, saj so vsi prebivalci vključeni v organizirani odvoz odpadkov, v vseh naseljih pa so postavljeni ekološki otoki za ločeno zbiranje odpadkov, pri čistilni napravi v Semiču pa je center za ločeno zbiranje odpadkov.

Občina bo spodbujala preprečevanje in zmanjševanje nastanka odpadkov na izvoru ter vzpostavljala vse potrebne ravni ravnanja z odpadki (ločeno zbiranje, predelava in odstranjevanje) tako, da bo prišla na končno točko, t.j. odstranjevanje odpadkov, le minimalna količina že sortiranih in neproblematičnih odpadkov.

f) Usmeritve za razvoj komunalne, energetske in telekomunikacijske infrastrukture:

Linijske infrastrukturne objekte je treba načrtovati čim bolj racionalno, v skupnih infrastrukturnih koridorjih, ki naj v čim manjši meri prizadenejo enotnost večjih homogenih površin, rabo in površinski pokrov ter ne povzročajo večjih motenj v vidnem dojetju prostora. Čim bolj se je treba izogibati območij kulturne dediščine in drugih območij in prvin, pomembnih za prepoznavnost, ter naravnih vrednot in najpomembnejših delov ekološko pomembnih območij oz. posebnih varstvenih območij, še posebej na obrobju Kočevskega roga in na območju naravnega rezervata Krupa.

Novi energetske in telekomunikacijske infrastrukturne vodi se praviloma izvedejo podzemno, prav tako se podzemno izvedejo obstoječi vodi v naseljih in njihovih delih, ki se preurejajo. Nadzemni vodi se ohranjajo ali na novo gradijo le v primerih, ko za izvedbo podzemnih vodov ni prostorskih in drugih možnosti, če gre za poseg na arheološko najdišče ali območje ohranjanja narave in če se s predhodnimi raziskavami izkaže, da poseg v tla ni dovoljen.

Oskrbo z energijo pri gozdarskih kočah in logarnicah je treba ob zatečenih zmogljivostih zagotoviti z rabo naravi bolj prijaznih virov.

3.3. Zasnova krajine

Občina bo prostorski razvoj primarnih dejavnosti, pa tudi poselitve in infrastrukture usmerjala tako, da se:

- ohranja naravne in kulturne krajine kot pomembne nosilke prepoznavnosti občine, ki hkrati nudijo prednosti za ekološko naravnane dejavnosti, predvsem kmetijstvo, razvoj turizma in prostočasnih dejavnosti,
- izkorišča in vzdržuje potenciale za sedanje in prihodnje dejavnosti v krajini,
- ohranja naravne prvine krajinske zgradbe in spontanosti naravnih procesov,
- ohranja prepoznavnost kulturnih kakovosti na različnih ravneh: mednacionalni, nacionalni, regionalni in lokalni,
- zagotavlja varno, privlačno in prijetno bivalno okolje.

3.3.1 Zasnova prostorskega razvoja dejavnosti v krajini

V nadaljnjem prostorskem razvoju dejavnosti v krajini, pa tudi poselitve in infrastrukture, bo občina zagotavljala **ohranjanje kulturne krajine kot pomembne nosilke prepoznavnosti** občine in Bele krajine in s tem tudi primerjalnih prednosti za razvoj turizma in prostočasnih dejavnosti. Predvsem bo zagotavljala ohranjanje kakovosti izjemnih krajin in območij kompleksnega varstva kulturne dediščine ter posameznih prvin prepoznavnosti - pobočij Kočevskega roga, doline Krupe, Divjega potoka, območje Bajerja pri Rožnem Dolu, Malin ter strnjanimi vasmí. Pri prostorskem razvoju bo varovala naravne prvine plitvega krása (plitva tla, vrtače in ponekod skale na površju), ustvarjene reliefne oblike (obdelovalne terase, delane vrtače) ter zgradbo in simbolne pomene kulturnih krajin (skladnost poselitve z naravno zgradbo prostora) in značilno zgradbo vinogradniške pokrajine Semiške gore.

Občina bo **ohranjala naravne kakovosti prostora kot** pomembno primerjalno prednost posameznih delov občine in zagotavljajo ugodno stanje okolja in ugodne razmere za ekološko naravnane dejavnosti, predvsem kmetijstvo, turizem in prostočasne dejavnosti ter gozdarstvo. Na območjih naravnih kakovosti krajine (Kočevski Rog, reka Krupe, Maline) bo zagotavljala ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot, kar naj poteka z ustreznim vključevanjem v gospodarjenje s prostorom.

Ohranjanje prepoznavnosti in naravnih kakovosti bo občina zagotavljala z usmerjanjem prostorskega razvoja ob upoštevanju prostorskih možnosti in omejitev. Na območjih, pomembnih za prepoznavnost, in na območjih naravnih kakovosti bo občina omejevala gradnjo velikih infrastrukturnih objektov in širitev poselitve, na območjih zaraščanja kulturne krajine pa spodbujala predvsem kmetijsko rabo prostora.

a) Zasnova prostorskega razvoja kmetijstva

Občina bo ohranjala kmetijska zemljišča z visokim pridelovalnim potencialom kot vir za izvajanje gospodarske dejavnosti in spodbujala kmetijsko rabo zemljišč zaradi ohranjanja kakovosti kulturne krajine.

Kmetijska zemljišča se razvrščajo v skupine glede na ustreznost teh zemljišč za kmetijsko pridelavo. Zasnova kmetijskih površin opredeljuje najboljša in druga kmetijska zemljišča, notranje členjena na območja z omejitvami zaradi varovanih naravnih vrednot, kulturne dediščine ali škodljivega delovanja voda ter vodovarstvenih območij virov pitne vode.

Pri razvoju kmetijstva v občini bo treba zagotavljati prilagajanje naravnim razmeram in hkrati razvijati nove, tržno zanimive oblike pridelovanja hrane, s poudarkom na sonaravni pridelavi. Kmetijske in dopolnilne ter druge s kmetijstvom povezane dejavnosti ne smejo povzročati negativnih vplivov na okolje. Kmetijska pridelava se bo spodbujala na območjih, kjer je okolje neonesnaženo, na legah z ugodnimi reliefnimi in talnimi razmerami in z ugodno

osončenostjo ter dobro dostopnostjo, pa tudi na legah z ugodnimi razmerami za čebelarstvo in druge oblike kmetijske pridelave.

Naravne razmere ne omogočajo **intenzivne kmetijske pridelave** z izjemo vinogradniških območij, kjer ustrezne naravne lege pomenijo dolgoročni potencial za intenzivnejše oblike pridelave grozdja in sadja. Na preostalih predelih občine se bodo uveljavljale različne **ekstenzivne oblike kmetovanja**, predvsem živinoreja s pašništvom, lahko pa tudi intenzivnejše oblike, ki bi se glede na povpraševanje na trgu lahko razvile kot alternativne oblike kmetijske pridelave. Spodbuja se sadjarstvo s prenovo travniških sadovnjakov, tudi z namenom ohranjanja genskega sklada starih sort; turizem na kmetiji in druge dopolnilne delavnosti na kmetiji ter različne dejavnosti v povezavi kmetijstva s turizmom, gozdarstvom in varstvom dediščine.

Na območjih kočevarskih naselij se bodo vzdrževali obstoječi travniški sadovnjaki in drugo sadno drevje. Na območjih z omejenimi dejavniki za kmetijstvo in območjih, kjer je velik delež naravnih vrednot in kulturne dediščine, se bo spodbujalo povečanje deleža sonaravnega oziroma ekološkega ter integriranega kmetovanja.

Živinoreja se bo razvijala na območjih, primernih za to dejavnost in na območjih, kjer naravne razmere ne dopuščajo poljedelstva.

Obstoječi ribogojnici na Divjem potoku in v Rožnem Dolu se bosta ohranila, ureditev novih pa bo možna na podlagi vsakokratnega presojanja sprejemljivosti z vidika ohranjanja ugodnih razmer v vodotokih in z vidika drugih vplivov na okolje.

Izboljševalni ukrepi: Zaradi neugodne parcelne strukture se bodo zlasti na območjih za poljedelstvo, deloma pa tudi na vinogradniških območjih hkrati z melioracijami kmetijskih zemljišč izvajale komasacije, pri čemer je treba ohranjati temeljne značilnosti krajinske strukture, mreže poti, prostorskih smeri, naravnih koridorjev in logike krajinskih vzorcev.

Usmeritve za kmetovanje glede na omejitve v prostoru: Na območjih varstva vodnih virov v Črmošnjški dolini bo kmetijska dejavnost omejena pri uporabi fitofarmaceutvskih sredstev in mineralnih gnojil ter živalskih odpadkov, zato bo ponekod potrebna tudi prilagoditev tehnologij v kmetijstvu. Prosta paša živine je dovoljena, v kolikor to omogočajo naravni pogoji in vodovarstveni pasovi.

V vseh območjih, zlasti pa na območjih z ohranjeno kmetijsko kulturno krajino, opuščanjem kmetijstva in depopulacijo se bo spodbujalo uvajanje alternativnih oblik kmetovanja po načelu večnamenskosti kmetijstva in uvajanja dopolnilnih dejavnosti zlasti v povezavi s turizmom in različnimi lokalnimi gospodarskimi panogami. Spodbujanje kmetijske dejavnosti bo usmerjeno na druga kmetijska zemljišča, predvsem pa na predele (izjemne in dediščinske krajine) in prvine (npr. obdelovalne terase, delane vrtače, steljniki parcelna struktura, kozolci, vinogradi idr.), ki so pomembni za ohranjanje prepoznavnosti Bele krajine.

Na območjih, pomembnih za prepoznavnost, se postavitve objektov in naprav za potrebe vrtnarstva oz. zelenjadarstva (plastenjaki, steklenjaki) omeji na obrobja obstoječih naselij na legah, ki niso vidno izpostavljene tako, da objekti ne bodo moteči v pogledih krajino ter na objekte in območja kulturne dediščine.

Pri dimenzioniranju kmetijskih gospodarskih objektov (novogradnje, prenove) se na celotnem območju občine načeloma upoštevajo dimenzije in proporci obstoječih objektov.

b) Zasnova prostorskega razvoja gozdarstva

Občina bo ohranjala gozdove, ki so naravni vir in naravno bogastvo, ob hkratnem upoštevanju razvojnih potreb gozdarstva in drugih dejavnosti, ki imajo v gozdu oziroma v gozdnem prostoru svoj interes. V občini se bo še nadalje zagotavljal osnovni cilji gospodarjenja z gozdovi - proizvodnja kvalitetnega lesa ob zagotavljanju in ohranjanju vseh preostalih funkcij gozda s sonaravnimi načini gospodarjenja z gozdovi. S preprečevanjem zaraščanja kmetijskih zemljišč se bo ohranjala značilna kulturna krajina.

Na območjih, na katerih prevladuje gozd (Kočevski Rog in Gorjanci) se bodo ohranjali veliki kompleksi gozda in pragozda, kakršnikoli posegi v ta prostor so nezaželeni. Na preostalih območjih z gozdom (gozdnata krajina – belokranjski ravniki) se bodo ohranjali sklenjeni kompleksi gozda, zlasti v predelih zaraščajočih površin pa bodo dane razvojne možnosti za kmetijstvo in poselitev. V kmetijski krajini, kjer se gozd prepleta s kmetijskimi površinami in poselitvijo, se bodo varovali gozdni otoki in gozdni koridorji.

Z ohranjanjem gozdov na strminah se bodo krepile varovalne funkcije gozdov, na pretežnem delu gozdnih površine se bo krepili proizvodni potenciali gozdnih rastišč in razvijale vse funkcije gozdov.

Na gozdnih območjih bodo dovoljene krčitve za zagotavljanje zaokrožitve kmetijskih zemljišč in za potrebe športa in rekreacije (npr. smučišča).

Obstoječi gozdarski in kmetijski objekti (koče, logarnice, čebeljnaki ipd.) se bodo ohranjale in obnavljale v obstoječih okvirih.

Gozdne prometnice: Za omogočanje gospodarske rabe gozdov s poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo se bodo zagotavljali dostopi do gozdnih zemljišč, pri čemer pa se bo odpiranje gozdov z gozdnimi cestami in vlakami vsakokratno preverjalo in usklajevalo s službami, pristojnimi za varstvo narave. Gozdovi se z gozdnimi vlakami odpirajo v skladu z gozdnogospodarskimi načrti. Načrtovanje mora temeljiti na optimalnem trasiranju glede na lastnosti terena, na erodibilnih terenih in večjih nagibih je treba urediti odvodnjavanje.

Gradnja in vzdrževanje prometnic morata biti v skladu z načeli varovanja narave in kvalitete prostora, pri določanju trase pa je potrebno upoštevati ekološke in socialne funkcije gozdov. Gozdne prometnice se urejajo tudi za potrebe kolesarjenja in pohodništva. Vzdrževanje gozdnih cest naj v okviru razpoložljivih sredstev poteka selektivno glede na prometno obremenitev.

Gradnja novih javnih cest ali rekonstrukcije že obstoječih, pomembnih za gozdno proizvodnjo, se na podlagi prostorske preveritve opredelijo območja za gozdno proizvodnjo ob cesti, z elementi, ustreznimi za prevoz gozdarskih kamionov. Uredijo se priključki vlak, skladiščnih in rampnih prostorov, obračališč in nakladališč. Uredi se režim prometa po gozdnih cestah z zapiranjem posameznih odsekov.

Lov in varstvo divjadi: Gozdnogospodarski posegi v gozd in gozdni prostor bodo naravnani tako, da se bo ohranjalo ugodno stanje vseh avtohtonih vrst v gozdnem ekosistemu. Zato se bodo dela v gozdu opravljala v času in na način, ki bo za živalske vrste čim manj moteč.

Pri lovnem gospodarjenju se bo vzpostavljala ustrezna številčnost divjadi, poleg tega pa se bo še naprej zagotavljala redna košnja košenic in gozdnih jas, s čimer se bo vzdrževala prehrabena baza za divjad.

c) Zasnova prostorskega razvoja turizma in pristočasnih dejavnosti

Občina bo razvijala turistične in pristočasne dejavnosti kot eno temeljnih strateških usmeritev za svoj gospodarski razvoj in za dvig bivalnih kakovosti, tako da bo postala uveljavljeno in prepoznavno turistično območje. Razvoj turizma bo temeljil na mehkih oblikah turizma (pohodništvo, kolesarjenje, konjenišvo, lovski turizem, vinske poti ipd.) predvsem na osnovi naravnih danostih (ohranjenost narave in neonesnaženost okolja ipd.) in ustvarjenih danostih (obstoječe turistične točke in ureditve, objekti in območja kulturne dediščine, tradicionalna kulturna krajina in vinogradništvo ipd.).

Občina bo razvoj turizma usmerjala predvsem v naselja in na lokacije z večjim turističnim pomenom, geomorfoloških kvalit, kočevarska naselja, partizanske bolnice, vinogradniško območje, grad Smuk. Na teh lokacijah se bo vzdrževala obstoječa turistična infrastruktura, razvijali pa se bodo tudi novi programi, skladno z naravnimi oziroma kulturnimi danostmi. Občina bo razvoj turizma, pristočasnih dejavnosti in športa razvijala tudi znotraj naselij.

Na območju turistično počitniškega naselja Gričice in letno zimskega turistično rekreacijskega centra ter Črmošnjic in Srednje vasi bo občina razvijala intenzivnejše oblike zimskega in letnega turizma tudi z izkoriščanjem termalne vode. Na območju Črmošnjic se bodo razvijale prenočitvene in gostinske zmogljivosti (hoteli, penzioni, apartmaji) ter oskrbne dejavnosti, Črmošnjice so vstopna točka v območje Kočevskega Roga, omogočen bo tudi nov neposreden dostop na smučišče. Razvoj rekreativnega turizma bo povezan tudi z razvojem zdravstvenega turizma v Dolenjskih Toplicah.

Prenočitvene zmogljivosti se bodo razvijale v vseh naseljih, večje število prenočišč pa v Črmošnjicah, Srednji vasi, Semiču, kočevarskih vaseh na obrobju Roga (Planina, Gričice, Komarna vas, Topli Vrh, Brezovica, Blatnik) ter znotraj posameznih naselij s prenovo in novogradnjo stanovanjskih objektov, ter kot dopolnilna dejavnost na kmetiji s prenovo gospodarskih objektov in zidanic.

Poleg cestnih prometnic in gozdnih cest se za razvoj turizma in pristočasnih dejavnosti zagotavljajo urejanje kolesarskih, jahalnih in pešpoti ter drugih tematskih poti, tudi v povezavi s sosednjimi občinami. Na območju Kočevskega Roga se bo še naprej uveljavljal lovni turizem.

Kulturno zgodovinski, doživljajski, naravoslovni turizem bo usmerjen v historično jedro Semiča in druga naselja s pomembnimi objekti kulturne dediščine ter na druge turistične točke in območja, povezana s prezentacijo kulturne dediščine, kot so gradovi in spominska obeležja, in z ogledom naravnih vrednot in kakovosti v naravni znamenitosti Krupa ter naravnih posebnosti (vrtače, jame, brezna). Obstoječe tematske turistične poti, kolesarske poti, izletniške in pohodniške poti ter vinske ceste se bodo vzdrževale in nadgrajevale z združljivimi programi, urejale pa se bodo tudi nove kolesarske, jahalne, učne, romarske in druge tematske poti.

Območje spodbujanja razvoja turistične in rekreativne dejavnosti:

Turistična ponudba in ureditve za pristočasne dejavnosti se razvijajo v manjšem obsegu, lokalno koncentrirano, nemnožično in v okoljsko manj obremenjujočih oblikah. Prednostno se razvija: turizem na kmetiji, izletniški in doživljajski turizem.

Zaradi kakovosti in privlačnosti tradicionalne kulturne krajine, ki jo je ustvarilo kmetijstvo kot prostorsko prevladujoča raba prostora v regiji, bo občina spodbujala razvoj turizma in prostočasnih dejavnosti v povezavi s kmetijstvom in gozdarstvom.

Spodbuja se specializirana in raznolika lokalna ponudba, vendar v merilu in obsegu, ki ne bo razvrednotila kakovosti prostora. V naseljih se spodbuja ponudbo turizma na kmetiji, ki bo zagotavljala možnost za obstoj in širitev kmetij in urejanje novih objektov za ureditev nočitvenih kapacitet in za potrebe drugih dopolnilnih dejavnosti, povezanih s turizmom. Nove prenočitvene kapacitete se prednostno ureja v že obstoječih stanovanjskih in gospodarskih objektih s kvalitetno prenovo ali nadomestno gradnjo.

Občina bo zagotavljala prednostno infrastrukturno urejanje naselij, v katerih bodo izražene utemeljene pobude za razvoj turistične ponudbe.

d) Zasnova prostorskega razvoja pridobivanja mineralnih surovin

Pridobivanje mineralnih surovin bo še nadalje organizirano s ciljem, da se zagotovi uravnotežena oskrba z mineralnimi surovinami, ob tem se upoštevajo okoljski in naravovarstveni cilji ter cilji varstva kulturnih in simbolnih kakovosti prostora.

Območja pridobivanja mineralnih surovin so kamnolomi Brezje – Brezovica, Vrčice in Topli vrh ter v omejenem obsegu Gradnik. Sanacija (sprotna in končna) se izvede ob opustitvi dejavnosti. Sanacije opuščenih kopov na območjih v bližini poselitve ali večjih prometnic se načrtujejo z uvedbo ustreznih nadomestnih rab, ki pa ne smejo povzročati negativnih vplivov na okolje. .

V času pridobivanja mineralnih surovin, vključno s transportom, se bodo izvajali ukrepi za zmanjševanje vplivov na okolje, predvsem pa na okoliško poselitve ter objekte in območja kulturne dediščine, naravnih vrednot in vodnih virov.

e) Zasnova prostorskega razvoja upravljanja z vodami

Upravljanje voda: Občina bo v prostorskem razvoju upoštevala naravne procese, ki lahko ogrožajo poselitve in druge rabe prostora ter človekove dejavnosti, kot omejitve pri načrtovanju tako, da na poplavnih in erozijskih območjih ne bo načrtovala prostorskih ureditev in dejavnosti, ki lahko te procese sprožijo.

Redno vzdrževanje vodotokov bo še naprej usmerjeno k vzdrževanju vodnega režima ob uporabo sonaravnih ureditev obrežij in vodnih objektov, kot so jezovi, pragovi in drugi objekti, ki se bodo redno obnavljali.

V obvodnih krajinah in mokrotnem svetu se varujejo naravna morfologija strug in obrežna vegetacija ter površinski vodni pojavi v celoti. Na vodotokih, v katerih so bili uničeni habitati, naj se vzpostavijo nadomestni habitati. Pri urejanju vodotokov se oblikujejo naravno oblikovane struge in obrežja.

Na reki Krupi, zaradi ekološke oporečnosti z ostanki PCB se bodo opravljala le vzdrževalna dela, ki so nujna za zagotavljanje stabilnosti vodnega režima. Na Divjem potoku in Črmošnjičici bodo potrebna vzdrževana in obnovitvena dela na vodnih objektih (jezovih) in čiščenje obvodnega sveta..

Varstvo pred škodljivim delovanjem voda: Zagotavljala se bo varnost naselij in najboljših kmetijskih zemljišč pred visokimi vodami ter pri tem uveljavljalo načelo sonaravnosti in upoštevala se bo naravna dinamika vodotokov. Ohranjale se bodo retencijske površine, prodišča in mokrišča, vode se bodo zadrževale v povirnem delu.

Raba vode in ureditve v obvodnem prostoru: Divji potok in Črmošnjičica se skladno s prostorskimi možnostmi namenita gospodarski rabi (ribogojnica) ter turističnim in rekreacijskim dejavnostim, pri čemer se urejanje dostopov in druge ureditve izvaja ob ohranjanju morfoloških značilnosti in obvodnega prostora ter značilnosti posameznih ekosistemov, kulturnih in doživljajskih značilnosti obvodne krajine. Proučiti je potrebno možnost manjše zajezitve potoka kot pomembnega elementa za razvoj turizma in rekreacije v Črmošnjicah in obnovitve jezua na Črmošnjičici z mlinom in žago tudi kot malo hidroelektrarno.

Oskrba z vodo: Občina bo zagotavljala ustrezno oskrbo s pitno vodo in varovala vse obstoječe in potencialno pomembne vodne vire ter spodbujala varčno in smotrno rabo pitne vode. Skrb za ohranjanje količin in kakovosti zajetih in nezajetih vodnih virov bo tudi v prihodnosti vključevala nadzor nad uresničevanjem režimov vodovarstvenih območij, zlasti pa urejanjem sistemov za odvajanje in čiščenje odpadnih voda. S tem se bodo hkrati ohranjale možnosti za izkoriščanje še neodkritih in nezajetih vodnih virov in toplih izvirov, ki bodo v prihodnosti lahko povečali razvojne potenciale za poselitev ter za turizem in rekreacijo.

f) Zasnova prostorskega razvoja obrambnih dejavnosti

Na območju občine Semič se upoštevata dve perspektivni območji za področje obrambe: Gričice in Mirna gora.

3.3.2 Usmeritve za prostorski razvoj v krajini

a) Usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajin in varstvo kulturne dediščine

Ohranjanje prepoznavnosti krajin je treba zagotavljati na celotnem območju občine, predvsem pa na območjih prepoznavnosti, ki so opredeljena v analitičnem delu naloge. Gre za izjemne krajine regionalnega oziroma lokalnega pomena. Poleg tega se med območja, pomembna za prepoznavnost, uvršča tudi območje Belokranjskega ravnika, obronki Kočevskega Roga in vinogradi Semiške gore.

Občina bo ohranjala naravne in ustvarjene prvine prepoznavnosti, ki se pojavljajo po celotnem območju občine: morfološka oblika naselij in posamičnih kakovostnih arhitekturnih objektov ter njihova umeščenost v prostor, sklenjena gozdna območja, vrtače, delane vrtače in plitva tla s kamenjem na površju, breze, steljniki, drobna parcelna struktura njivskih krajin na uravnanem in blago valovitem reliefu, vinogradi z drobno strukturo parcel in vrstami po padnici ter z zidanicami ter Krupa, Divji potok in Črmošnjičica z objekti in obvodnim prostorom. Varujejo se ekološki procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini in povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajin je treba vključiti v prostorske, razvojne in sektorske programe za zagotavljanje ustreznega razvoja kulturne krajine, pa tudi druge kulturne dediščine.

Varstvo kulturne dediščine: V občini je treba z načrtovanjem prostorskega razvoja zagotavljati celostno varstvo kulturne dediščine, zagotoviti ustrezno uporabo dediščine v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja in ob tem obravnavati dediščino kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja in kot razvojni dejavnik in prostorski potencial.

Varstvo kulturne dediščine se bo zagotavljalo predvsem na območjih stavbne sakralne dediščine (cerkve, kapele, znamenja) in profane stavbne dediščina, predvsem etnološka dediščina (stare kmečke hiše, domačije ter posamične kašče in zidanice, grajske stavbe trško jedro Semiča ter kočevarske vasi). Prav tako se bodo varovala območja memorialne dediščine (npr. partizanska bolnica Hrastnik) in enote arheološke dediščine, ki se načeloma varujejo »in situ«. Na območju kulturne dediščine ali v njihovi bližnji okolici se ne umeščajo in izvajajo dejavnosti, ki imajo lahko negativne vplive na dediščino in njeno prezentacijo.

Usmeritve za varovanje arheološke dediščine: Zagotavlja se:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija in situ);
- pri posegih v prostor ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine z izvedbo arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam;
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Zlasti se varujejo zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, itd.) ter prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča. Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti arheološke raziskave na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

Usmeritve za varovanje vplivnih območij kulturne dediščine: Poleg objektov dediščine se, kjer je to določeno, varujejo tudi njihova vplivna območja, določena iz zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika, s čimer se smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino v soglasju s stroko.

b) Usmeritve za ohranjanje naravnih kakovosti

Ohranjanje naravnih kakovosti je treba zagotavljati na celotnem območju občine (posamične naravne prvine), predvsem pa na območjih naravnih kakovosti:

- zavarovana območja: naravni spomenik Krupa in naravna vrednota državnega pomena Judovska hiša, ter vrsta drugih naravnih spomenikov (priloga);
- za zavarovanje predlagana regijski park Kočevsko- Kolpa,
- ekološko pomembna območja: Kočevsko, Gorjanci, Krupa.
- posebna varstvena območja (Natura 2000), Kočevsko - Kolpa,
- naravne vrednote številnih zvrsti (površinska geomorfološka, podzemeljska geomorfološka, geološka, hidrološka, botanična, zoološka, ekosistemska, drevesna in oblikovana naravna vrednota);
- pričakovane naravne vrednote nizki kras in karbonati. Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje,

zagotavljanje dokumentiranja, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot.

- habitatni tipi,
- prvine biotske raznovrstnosti krajine: travniški sadovnjaki, mejice, žive meje, posamezna drevesa, grmi in gozdni otoki, ki v krajini izstopajo, skupine dreves ter steljniki; vaški mozaik (preplet živih meja mejic, dreves in vrtov v kulturni krajini), posamezna drevesa in grmi v kmetijski krajini in posamezni gozdni otoki v kmetijski krajini.

c) Usmeritve za prostorski razvoj na območjih potencialnih naravnih in drugih nesreč

Med območja, ogrožena zaradi potencialnih naravnih in drugih nesreč, se v občini uvrščajo poplavna in erozijska območja, pri tem gre za nizko stopnjo ogroženosti.

Na **poplavnih območjih** je treba načrtovati le ali pa predvsem rabe prostora, za katere niso potrebni posebni in večji ukrepi za preprečevanje poplav. To pomeni da se širitev naselij, urejanje turističnih in rekreacijskih objektov in območij, nekaterih objektov komunalne infrastrukture (npr. pokopališča, odlagališča oz. objekti za ravnanje z odpadki), ne načrtujejo na poplavnih območjih.

Na **erozijskih območjih** je treba zagotavljati, da se bodo prostorske ureditve in posamični posegi v prostor načrtovali in izvajali ob upoštevanju običajnih protierozijskih ukrepov, kar vključuje predvsem izbor lokacij za gradnjo izven teh območij. Če se tem območjem ni mogoče izogniti, je treba zagotoviti izvedbo ustreznih strokovnih presoj in tehničnih rešitev, ki bodo zagotavljale stabilnost objektov.

Na območjih, ki so **ogrožena zaradi dejavnosti**, ki se uporabljajo in skladiščijo nevarne snovi (npr. Iskra in druga podjetja) ter območja znotraj in v bližini koridorjev prevoza nevarnih snovi na cestnem omrežju je potrebno razvoj naselij načrtovati in urejati na način, da prebivalci in njihovo premoženje niso ogroženi. Pri načrtovanju prostorskega razvoja naselij se je treba izogibati območjem, ki so ogrožena zaradi nesreč z nevarnimi snovmi ali drugih nesreč (promet, vojna).

V primeru, da je načrtovanje in urejanje novih poselitvenih območij na potencialno ogroženih območjih neizogibno, je nujno uveljavljati prostorske, urbanistične, gradbene, arhitekturne in druge tehnične ukrepe (npr. orientacija zgradb, strukturne ojačitve, izolacija, tehnična sredstva za zaklanjanje, alarmiranje ipd.), da se preprečijo oziroma zmanjšajo morebitne posledice ter omogoči zaščita, reševanje (evakuacija) in pomoč, za obstoječa območja s strnjeno poselitvijo na ogroženih območjih pa se zagotovi izvedba ustreznih varnostnih ukrepov v ekonomsko sprejemljivih mejah.

Kjer vzpostavitev ustreznega varstva ni možna ali ni ekonomsko upravičena, je treba opredeliti ta območja kot območje povečane ogroženosti ali obstoječo neustrezno rabo opustiti oziroma spremeniti.

d) Usmeritve za prostorski razvoj območij razpršene gradnje

Na območjih razpršene gradnje je treba v nadaljnjem prostorskem razvoju preprečevati nadaljnjo stihijsko pozidavo neavtohtone razpršene gradnje, dopustno je le smiselno morfološko in funkcionalno zgoščanje in zaokroževanje naselij, zlasti pa vrzeli ob stanovanjski gradnji ob lokalnih cestah. Zgošča in zaokroža se predvsem razpršeno gradnjo, ki ima možnost za ustrežno prometno in komunalno ureditev, oskrbo z urbanih dejavnostmi in navezavo na prometno omrežje ter javni promet. Pri zgoščevanju in zaokroževanju je treba upoštevati skladnost meja urbanih struktur v njihovem odnosu do zaokroženih naravnih

območij v krajini. Na vinogradniških območjih se dovoli zaokrožanje obstoječih skupin stanovanjskih objektov na dobro dostopnih lokacijah z obstoječo komunalno opremljenostjo ali možnostmi za navezavo na gospodarsko javno infrastrukturo.

Izjeme so možne za preselitve vitalnih kmetij iz nefunkcionalnih razmer znotraj strnjenih naselij in gradnje objektov in ureditev, ki jih zaradi posebnosti in nezdružljivosti z bivalnim okoljem ni možno načrtovati v okviru naselja. Vse navedene izjeme se morajo v prostorskih preveritvah izkazati kot sprejemljive z vidika vplivov na okolje, vidne izpostavljenosti in možnosti za komunalno opremljanje.

Počitniška gradnja naj se izvaja kot prenova notranjih rezerv naselij in ne kot nove širitve na nepozidane stavbne površine okrog naselij.

e) Usmeritve za urejanje razvrednotenih območij

Sanacije vinogradniških območij Semiške gore s pregosto pozidavo in neustreznimi dimenzijami ter namembnostjo objektov se izvajajo v okviru urejanja območij razpršene gradnje in s pogojevanjem gradnje zidanic z ustrezno veliko površino vinograda ali sadovnjaka. Na vinogradniških območjih z značilno pozidavo ter razglednimi legami se spodbujata urejanje vinskih cest in prenavljanje obstoječih prometnic.

Sanacije neurejenih romskih naselij, ki so nastala in se širijo bolj ali manj nekontrolirano, je treba načrtovati celostno, v okviru celotne Bele krajine. Ob pomanjkanju sistemskih rešitev na ravni države je smotno, da občinske uprave zagotovijo pripravo ustreznih strokovnih podlag za urejanje posameznih naselij (zazidalni preizkusi ipd.), vključno z urejanjem statusa zemljišč in njihovega komunalnega opremljanja. To velja predvsem za večja romska naselja, ki so stalna, in v katerih so prebivalci pripravljene sodelovati. V primeru preostalih, manjših romskih zaselkov in gradenj je treba preprečevati njihovo širjenje in poiskati možnosti za preselitev na območje naselij, ki so bodo kompleksno in načrtno urejala kot romska naselja.

Sanacije opuščanih površinskih kopov na območjih v bližini poselitve ali večjih prometnic se načrtujejo sprotne in končne sanacije z uvajanjem ustreznih nadomestnih rab, ki pa ne smejo povzročati negativnih vplivov na okolje.

f) Usmeritve za prostorski razvoj na območjih varstva vodnih virov

Vodovarstvena območja zajetij pitne vode se nahajajo v Črmošnjiški dolini in na Planini. Osnovno varstvo vodnih virov se zagotovi na območjih varstvenih pasov z varstvenimi režimi. Na teh območjih se upoštevajo usmeritve:

- odpadne vode se čistijo v sistemih za odvajanje in čiščenje odpadnih voda;
- odpadne vode iz objektov, ki jih ni mogoče zajeti v sisteme za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, se čistijo z individualnimi čistilnimi sistemi (nepretočne greznice, rastlinske čistilne naprave, individualne biološke čistilne naprave...),
- gnojnične jame in gnojišča za živinske fekalne vode morajo biti brez iztoka in vodotesne, treba je urediti ustrezne nepropustne gnojne jame ali lagune ter gnojevke in gnojnice odvažati na za to primerne površine;
- kanalizacija in objekti (greznice, male čistilne naprave, gnojnične jame in gnojišča) morajo biti vodotesne izvedbe

Vse lokalne vodne vire (opuščeni ali aktivni vodnjaki v naseljih, kali) je treba ohraniti oziroma očistiti in ustrezno vzdrževati.

Vse vodne vire je treba zaščititi pred morebitnim onesnaženjem z ustreznimi odloki in z aktivnim nadzorom v prostoru in posege na vodovarstvenih območjih presoati skozi analize tveganj ter v skladu z določili pristojnih služb. Posebno pozornost je treba nameniti urejanju letno zimskega turističnega centra in počitniškega naselja Gričice ter revitalizaciji kočevarskih vasi (Brezovica, Blatnik, Komarna vas, Topli Vrh, Planina) z vidika varstva vodnih virov oziroma striktnemu upoštevanju parametrov zaščite podtalnice.

Treba je zagotoviti dokončno sanacijo vodnih virov in okolja z izgradnjo čistilnih naprav prvenstveno na vodovarstvenih območjih. Potencialne nove vodne vire je treba raziskati in ustrezno zaščititi.

6. UKREPI ZA IZVAJANJE STRATEGIJE PROSTORSKEGA RAZVOJA OBČINE

6.1 Ukrepi na področju urejanja prostora

Na področju urejanja prostora so ukrepi za uresničevanje planskih določil omejeni na določila v prostorski izvedbeni in projektni dokumentaciji ter odločbah, s katerimi se dovoljujejo posegi v prostor. Priprava prostorske dokumentacije obsega tako pripravo predhodnih strokovnih podlag in pridobitev smernic sektorjev, kot tudi pripravo same dokumentacije ter vodenje postopkov priprave in sprejemanja. V te postopke je treba vključevati javnost v formalnih postopkih (javne razprave in prostorske konference) in neformalnih oblikah obveščanja in pridobivanja mnenj. Pri pripravi strokovnih podlag in prostorskih aktov je treba zagotavljati skladnost razvojnih aktov sektorjev s SPRS in PRS.

Ukrepi na področju urejanja prostora so zlasti:

- priprava **strokovnih podlag** za izdelavo prostorskega reda občine, urbanističnih zasnov in krajinskih zasnov ter izvedbenih prostorskih aktov, ki morajo obsegati analize stanja in razvojnih možnosti, preverjanje okoljske sprejemljivosti ter usmeritve za prostorski razvoj dejavnosti na posameznih območjih z navedbo ukrepov za njihovo uresničevanje,
- pri načrtovanju rabe prostora bi bilo treba zagotavljati **pripravo prostorske dokumentacije** (prostorskega reda občine, urbanističnih zasnov in krajinskih zasnov ter izvedbenih prostorskih aktov) **ob dejavni udeležbi pristojnih institucij**, ki v postopku sicer nastopajo kot nosilci urejanja prostora s smernicami in mnenji in bi morale na teh območjih sodelovati tudi kot potencialni pobudniki in investitorji prostorskih ureditev;
- omogočati **aktivno vključevanje javnosti** v postopke priprave prostorske dokumentacije,
- omogočati **upravni nadzor nad rabo prostora** in določati ustrezne sankcije za neupoštevanje določil, prepisanih v prostorskih aktih,
- sprejete **prostorske akte obravnavati kot obvezno podlago sektorskih razvojnih programov** in zagotavljati pripravo upravljavskih načrtov, ki bodo usklajeni s prostorskimi akti.

Za zagotavljanje celostnega in usklajenega prostorskega razvoja bo občina zagotovila pripravo prostorskih in razvojnih programov ter urbanističnih in krajinskih zasnov in podrobnejših strokovnih podlag za naselja in za krajinska območja. Po sprejetju prostorskih aktov bo aktivno spremljala izvajanje v okviru svojih pooblastil in interesov ter po potrebi zagotavljala pripravo sprememb in dopolnitev.

6.1.1 Priprava urbanističnih in krajinskih zasnov ter občinskih lokacijskih načrtov

a) Urbanistične zasnove:

Občina bo pripravila urbanistične zasnove za naselje Semič in v primeru posebnih razvojnih pobud in potreb tudi za druga pomembnejša naselja: Črmošnjice, Štrekljevec, Črešnjevce.

b) Krajinske zasnove

Krajinske zasnove se izdelajo za območja, ki imajo velike dediščinske in druge krajinske vrednosti, predvsem pa velik pomen za prepoznavnost krajin, velike naravne kakovosti in velike potencialne za rabo naravnih virov, ki se kažejo tudi v različnih razvojnih pobudah, predvsem pa za:

- Kočevski Rog z obrobjem Črmošnjiške doline,
- dolino reke Krupe,
- območje Brezove Rebre in Malin.

Občina bo pripravila krajinske zasnove kot medobčinske projekte, za zavarovano območje krajinskega parka Krupa se pripravijo tudi upravljavski načrti, ki morajo biti usklajeni s prostorskimi akti.

c) Občinski lokacijski načrti

Z občinskimi lokacijskimi načrti se bodo urejala območja in kompleksne prostorske ureditve glede na:

- velikost, lastništvo, možnosti za pridobitev zemljišč in izvedbo komasacije,
- pomen prostorske ureditve za uresničevanje izhodišč iz strateških aktov,
- težavnost doseganja prostorsko usklajenih rešitev in stopnjo javnega ali širšega interesa,
- stopnjo zavarovanja, varovanja ali ogroženosti območja,
- stopnjo prostorske in okoljske problematike območja,
- prometno dostopnost in komunalno opremljenost,
- stopnjo izgrajenosti območja.

Z občinskimi lokacijskimi načrti se urejajo:

- stanovanjska območja za blokovno in individualno stanovanjsko gradnjo v Semiču (v kolikor se pokaže potreba),
- območja za mešane in proizvodne dejavnosti, športni park v Semiču (v kolikor se pokaže potreba),
- območja za proizvodnjo na Vrtači,
- območje zimsko-letnega športno rekreacijskega centra Bela,
- območje turističnega naselja Gričice,
- revitalizacija kočevskih vasi Planina, Komarna vas, Topli Vrh, Brezovica, Blatnik,
- območja strnjene stanovanjske in hotelske gradnje ter novega centra Črmošnjic,
- območja pridobivanja mineralnih surovin,
- gradnje nove in prenove obstoječe gospodarske javne infrastrukture, če ta poteka skozi naselja ali območja naravnih kakovosti in območja, pomembna za prepoznavnost,

6.1.2 Strokovne podlage za prostorske akte**a) Podrobnejše strokovne podlage za urejanje posameznih naselij in kompleksnih ureditev**

Občina bo zagotovila pripravo ustreznih strokovnih podlag za urejanje posameznih naselij (zazidalni preizkusi ipd.), vključno z urejanjem statusa zemljišč in njihovega infrastrukturnega opremljanja. Občina bo zagotovila tudi celovite prostorske in razvojne preveritve za kompleksnejša območja in ureditve:

- turističnega območja Črmošnjic in zaledja,
- vinogradniškega območja Semiške gore,

Pri načrtovanju razvoja naselij bo občina na podlagi ustreznih prostorskih analiz zagotavljala smotrno rabo tal in krepila kakovosten razvoj in privlačnost Semiča ter drugih naselij, kakovost bivanja in prepoznavnost prostora.

b) Podrobnejše strokovne podlage za urejanje krajine na manjših območjih

Podrobnejše strokovne podlage za urejanje krajine se izdelajo tudi za sanacije razvrednotenih območij in sicer za urejanje razvrednotenih vinogradniških območij Semiške gore in opuščenih površinskih kopov.

Podrobnejše strokovne podlage z usmeritvami za urejanje krajine se pripravijo kot navodila za urejanje prostora pri prostorskem razvoju vseh relevantnih dejavnosti in rab prostora. Če bo pred njihovo pripravo ali hkrati z njo potekala izdelava krajinskih zasnov, ki bodo opredelile tudi podrobnejša navodila za urejanje krajine, ni treba obravnavati območij prepoznavnosti, ki ležijo na območjih krajinskih zasnov.

6.1.3 Drugi organizacijski ukrepi na področju razvoja poselitve

Občina bo usmerjala razvoj poselitve tako, da se bodo zagotavljale prostorske možnosti za razvoj različnih dejavnosti v naseljih, izboljšalo sodelovanje med urbanimi središči in podeželjem, zagotovile površine za preselitev kmetij iz vaških središč na obrobja z večjimi razvojnimi možnostmi ter ohranila tipologija arhitekture in kakovostna prostorska razmerja v grajenem in odprtem prostoru.

Občina bo za doseganje racionalne rabe tal in skladnega prostorskega razvoja zagotavljala:

- evidence zemljišč oz. območij za gradnjo,
- programe komunalnega opremljanja zemljišč za gradnjo,
- sprejem zemljiške politike kot podlage za pridobivanje in komunalno opremljanje zemljišč za gradnjo, tudi kot ukrep za preprečevanje in sanacijo razpršene gradnje,
- vire financiranja za izdelavo potrebne dokumentacije, za izgradnjo in posodobitev infrastrukture ter izvajanje posameznih prostorskih ureditev,
- izvedbo organizacijskih ukrepov za sanacijo razvrednotenih območij, prednostno na območjih, ki so pomembna za prepoznavnost in na območjih naravnih kakovosti,
- izvedbo manjših ureditev v prostoru (npr. označitve peš in kolesarskih poti, meja krajinskega parka in vstopnih točk v park ipd.),
- promocijo občine kot kakovostnega bivalnega in delovnega okolja in kot privlačnega območja za razvoj gospodarskih dejavnosti ter kot turistične destinacije.

6.2 Ukrepi drugih resorjev

Občina bo v okviru svojih pristojnosti zagotavljala ukrepe za uresničevanje planskih določil tudi v okviru razvojnih programov **resorjev, ki pri svojem razvoju vplivajo na krajino** in v okviru katerih se načrtujejo in izvajajo omenjene dejavnosti oziroma rabe prostora (turizem, kmetijstvo, gozdarstvo, upravljanje z vodami, pridobivanje mineralnih surovin) ter dejavno sodelovala z institucijami, pristojnimi za ohranjanje narave in varstva kulturne dediščine.

Občina bo zagotavljala **medsektorsko usklajevanje** občinskih služb in v okviru svojih pristojnosti spodbujala medsektorsko usklajevanje državnih institucij za pripravo sistemskih rešitev, predvsem za uskladitev meril za spodbujanje razvojnih dejavnosti, za usmerjanje in usklajevanje prostorskega razvoja na območjih, ki so v pristojnosti različnih sektorjev in podobno.

Občina bo spodbujala sodelovanje med kmetijskim sektorjem ter sektorji za ohranjanje narave in kulturne dediščine ter drugih področij za ohranjanje poseljenosti podeželja in vzdrževanje kulturne krajine. Na ta način bo spodbujala izvedbo nadomestil za izpade dohodka zaradi različnih varstvenih omejitev, izobraževanje in osveščanje, presojanje vplivov na okolje za kmetijske programe in načrtovane operacije ipd.).

6.2.1 Nosilci za izvajanje ukrepov za vzdrževanje kulturne krajine, ohranjanje narave, in urejanje gozdov

Nosilec urejanja prostora za področje **kmetijstva** (Kmetijsko-gozdarska zbornica, Kmetijski zavod Slovenije in pristojne občinske strokovne službe) si morajo v okviru svojih pristojnosti prizadevati, da se bo zagotavljala obdelava kmetijskih zemljišč in sprejeli ukrepi za preprečevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč ter možnosti za ohranitev strukture tradicionalnih kmetijskih krajin zlasti na območjih, na katerih so prvine krajinske prepoznavnosti rezultat kmetijske rabe tal.

Za povečevanje tržne zanimivosti kmetijske pridelave v občini se bodo razvijale blagovne znamke, ki bi jih bilo smotrno povezovati s prviniami prepoznavnosti in z naravnimi kakovostmi ter neonesnaženostjo okolja.

Nosilec urejanja prostora za področje **gozdarstva in lovstva** (Zavod za gozdove Slovenije in pristojne občinske službe) si morajo v okviru svojih pristojnosti prizadevati za ohranjanje sklenjenosti gozdov in povečanje sonaravne lesne proizvodnje gozdov.

Izvajati morajo nadzor nad gospodarjenjem z gozdovi v bližini naselij ter preverjati nameravane krčitve s prostorskega in okoljskega vidika.

Uveljavljati je treba usposabljanje lastnikov gozdov za boljše delo z gozdom, poleg tega pa tudi sodelovati z javnostjo in preostalimi uporabniki v prostoru.

V kmetijskem in gozdarskem sektorju je treba zagotavljati:

- strukturne ukrepe za razvoj podeželja, predvsem z izvajanjem SKOP (ohranjanje kolobarja, integrirano poljedelstvo, vinogradništvo in sadjarstvo, ter vrtnarstvo, ekološko kmetovanje, obnova travniških sadovnjakov, pridelava avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali ter sort kmetijskih rastlin, ohranjanje ekstenzivnega travinja ter posebnih in travniških habitatov in pokritost tal na vodovarstvenih območjih),
- izvajanje ukrepov kmetijske politike (npr. subvencije v kmetijstvu iz nacionalnih virov, strukturnih skladov s prednostnim dodeljevanjem sredstev kmetom na območjih izjemnih in dediščinskih krajin ter drugih območij prepoznavnosti; ukrepi za usmerjanje kmetij v sonaravno pridelavo ter za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah;
- izvajanje ukrepov občine za razvoj kmetijstva (izobraževanje, pomoč pri prijavi na razpise za dodeljevanje sredstev, nudenje strokovnih pomoči kmetom pri iskanju novih tržnih niš ter oblikovanje regijskih in lokalnih blagovnih znamk),
- izvajanje ukrepov za uvajanje obveznih ekoloških standardov (priporočila, kodeksi dobrega kmetovanja, direktive),

- izdelava kategorizacije kmetijskih zemljišč, ki bo odražala dejansko stanje (kakovost, značilnosti kmetijskih zemljišč).

Nosilec urejanja prostora za področje **upravljanja z vodami** so državne službe (Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Področje upravljanja z vodami), ki mora za Krupo, Divji potok in Črmošnjičico pripraviti vodnogospodarski načrt, v katerem bodo preučeni vsi segmenti gospodarjenja z vodami (varstvo kvalitete, varstvo vodnih količin in njihova racionalna raba, varstvo pred škodljivim delovanjem voda). Upoštevati je treba doktrino varovanja ekološke obstojnosti in celovitost vodotokov in prostora, s tem da se zagotavlja vzdolžna celovitost vodotoka in prečna celovitost vodnega prostora. Vodnogospodarski načrti morajo biti usklajeni s prostorskimi planskimi akti. Občina skrbi za varstvo pred škodljivim delovanjem padavinskih voda v ureditvenih območjih naselij.

Programe varstva okolja in rabe prostora na območjih vodnih virov je treba presojati s z izvedbo analize tveganj in v skladu z določili pristojnih služb ter jih usklajevati s sosednjimi občinami.

Nosilec urejanja prostora za področje **varstva kulturne dediščine** (ZVKDS, občinska uprava) si morajo v okviru svojih pristojnosti prizadevati, da bo razvoj dejavnosti varstva kulturne dediščine in varstva kulturne dediščine ter druge dejavnosti kulture v čim večji meri v skladu z določili občinskih planskih aktov. Prednostno bi bilo treba financirati pilotne projekte in spodbujati izdelavo strokovnih zasnov varstva dediščine za naselbinska, krajinska in druga varstveno kompleksnejša območja oziroma območja s posebnimi razvojnimi problemi, ki so hkrati opredeljena tudi kot območja prepoznavnosti.

Na območju občine se bo zagotavljalo celostno ohranjanje kulturne dediščine kot smiselna porazdelitev nalog ohranjanja dediščine na različne državne organe in na lokalne skupnosti ter sodelovanje med njimi. Zaradi velikega razkoraka med vrednotenimi kulturnimi spomeniki in dejansko razglašeni je potrebno pripraviti nov razglasitveni akt za celotno občino.

Več pozornosti je treba posvetiti vzgoji in osveščanju ljudi in njihovem odnosu do dediščine in v smislu prostorske strategije ohranjanja dediščine na nivoju občine:

- formirati ustrezen finančni fond za participacijo pri obnovah in sanacijah dediščine;
- zmanjšati stopnjo davčne obveznosti za investitorje in izvajalce del na objektih dediščine;
- povečati davčne obveznosti za lastnike dediščine, katerih objekti so prazni in jih ne želijo obnavljati in sanirati oziroma stavbe prodati nekemu, ki bi jo obnavljal.

Nosilec urejanja prostora za področje **ohranjanja narave** (ZRSVN, občinska uprava) si morajo v okviru svojih pristojnosti prizadevati za ohranjanje narave ter biotske in krajinske raznovrstnosti ter naravnih območij v čim večji meri. Akti o zavarovanju območij in upravljavski načrti bi se morali snovati kot razvojni načrti, ki bi bili izdelani v skladu z določili prostorskih planskih aktov. Izvajati bi morali ukrepe varstva, kot so pogodbeno varstvo (z lastniki zemljišč, na katerih se nahajajo naravne vrednote), pogodba o skrbništvu, zavarovanje (predhodne aktivnosti za pripravo predloga za zavarovanje, predhodno za ogrožene naravne vrednote; izdelava temeljnih raziskav flore in favne in temeljitih valorizacij območij predlaganih zavarovanih območij) ter sanacijo poškodovanih ali uničenih naravnih vrednot.

Za uresničevanje ciljev ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine ob hkratnem zagotavljanju razvojnih možnosti na območju občine, bodo morali nosilci urejanja prostora in

drugi nosilci gospodarskega razvoja, ki dediščino tržijo in imajo od nje gospodarske koristi, zagotoviti:

- uvajanje učinkovitejših sistemov subvencij in odškodnin za varovana območja oz. območja, kjer so razvojni potenciali omejeni zaradi ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine,
- investiranje v pripravo publikacij in drugih gradiv za obveščanje in osveščanje javnosti,
- upravljalvske načrte za zavarovana območja; kjer so dolgoročni prostorski razvoj načrtuje s krajinskimi zasnovami, mora upravljalvski načrt izhajati iz določil tega prostorskega akta,
- možnosti za oblikovanje novih kombiniranih razvojno raziskovalnih parkov, ki izkoriščajo kvaliteto podeželskega okolja.

6.2.2 Nosilci izvajanja ukrepov na področju razvoja infrastrukture

Nosilci urejanja prostora za področje **prometa** (MP – DRSC, DARS) bi si morali v okviru svojih pristojnosti prizadevati, da bo razvoj prometnega sistema v prostoru gospodarsko, socialno, okoljsko in prostorsko racionalen in učinkovit. Za prenavljanje in dograjevanje obstoječih medregionalnih povezav ter gradnjo novih prometnic je treba zagotoviti pravočasno pripravo strokovnih podlag in prostorske dokumentacije.

Občina mora zagotavljati:

- redno spremljanje stanja lokalnih cest ter njihovo vzdrževanje oziroma prenavljanje,
- redne linije javnega prometa v obmejnih in težje dostopnih območjih, da se zagotovi čim boljša dostopnost do javnih storitev in delovnih mest,
- standarde večje varnosti za pešce in druge oblike nemotoriziranega prometa, umirjanje prometa v vaških naseljih in lokalnih središčih ter drugih večjih naseljih.

Nosilci urejanja prostora za področje **energetike** (ELES, Geoplin, Elektro, občinski koncesionarji oskrbe z zemeljskim plinom, občinske uprave) bi si morali v okviru svojih pristojnosti prizadevati za boljšo oskrbo Semiča, lokalnih središč in podeželja z energenti. Podobno velja tudi za nosilce urejanja prostora za področje **oskrbe, odvajanja in čiščenja odpadnih voda in ravnanja z odpadki** (Javna komunalna podjetja v regijah, lokalne skupnosti). Kot predpogoj za usklajeno delovanje v prostoru bo občina zagotovila vzpostavitev evidenc gospodarske javne infrastrukture.

Občina bo sprejela energetska zasnova občine kot temeljni dokument oskrbe z energijo, ki mora biti stalno nadgrajevana in mora vsebovati vse podatke, ki so potrebni, da bo oskrba stalna, zadostna in ekonomsko sprejemljiva. Energetska zasnova mora opredeliti izhodišča za učinkovita rabo energije, preveriti razvoj virov in omrežij za oskrbo z energijo ter sprejeti ključne strateške odločitve in akcijske programe za uresničitev energetske zasnove kot trajnega strateškega dokumenta.

Nosilci urejanja prostora za področje **rudarstva** (posamezni koncesionarji) morajo v okviru svojih pristojnosti zagotavljati, da bo omrežje pridobivanja mineralnih surovin podpiralo potrebe po surovinah za gradbeništvo in za vzdrževanje cest na območju občin. Občinska uprava mora zagotavljati, da se bodo zahteve za izkoriščanje vseh mineralnih surovin presojale tudi na podlagi družbene, prostorske in okoljske sprejemljivosti. Skrbeti je treba za optimizacijo pridobivanja in postopno zapiranje manjših objektov ter zagotavljati sanacije opuščanih površinskih kopov ter predhodno izdelavo ustreznih evidenc in vrednotenja teh objektov. V načrtovanje in izvajanje sanacij je treba vključevati povzročitelje razvrednotenij

prostor, nastalih zaradi dosedanjega in prihodnjega neizvajanja sanacij; v tem okviru je treba zagotavljati tudi spodbude oziroma olajšave pri umeščanju nadomestnih rab prostora in sanacijah, še zlasti pa na območjih ohranjanja prepoznavnosti in naravnih kakovosti ter v bližini oz. vidnem stiku naselij in turističnih objektov in območij.